

kehitys utveckling

JOULUKUU 4.2015

MADE IN ETHIOPIA

Etiopia pyrkii Afrikan teollisuuspajaksi. Siksi se kehittää liikenneverkostoaan ja sijoittaa uusiutuvaan energiaan. Kuvassa rullataan lankaa tekstiilitehtaassa Kombolchassa Amharan läänissä.

Liberialainen **Wewolu Lewis**, 46, on ylpeä okrapellostaan. Glozonin kylän naiset saavat elantonsa kassavan ja vihannesten viljelystä. Yli 60 prosenttia liberialaisista elää maanviljelyllä. Omat viljelmät helpottivat elämää ebolaepidemian aikana, jolloin liikkumista rajoitettiin ja markkinapaikat suljettiin.

KUVA VILLE PALONEN

KUVA JISA TAKALIA

Professori **Per Ashorn** on tutkinut lasten aliravitsemusta kaksikymmentä vuotta, ennen kaikkea Malawissa Itä-Afrikassa. Hän on kehittänyt muun muassa ravinteikkaan maapähkinäseoksen, joka on tehonnut erinomaisesti vaikeaan muttei lievään aliravitsemukseen. Ashorn tunnustaa, että nykytutkijat eivät täysin tiedä, mistä aliravitsemus aiheutuu ja mitä siitä seuraa. ”Silti tutkijan kannattaa etsiä oikoreittejä, sillä joskus niitä löytyy. Pitää kuitenkin varautua siihen, ettei niitä ole.”

S. 46

KANNEN KUVA THOMAS SCHULZE/DPA/MVPHOTOS

4 MAAILMAN MAKASIINI

13 PÄÄKIRJOITUS

14 ETIOPIA: HARPPAUS TEOLLISUUSMAAKSI

Entinen nälänhädän maa pyrkii keskituloiseksi ja Afrikan tuotannolliseksi keskuukseksi kymmenessä vuodessa. Miten se toteuttaa suunnitelmansa?

20 RAAKA-AINEBUUMIA SEURAA KRAPULA

Kiinan talouskasvu on hidastunut. Siksi kasvuennusteet laskevat myös Afrikan valtioissa.

22 KAKSI VALTAKAUTTA RIITTÄÄ

Afrikkalaiset johtajat pitävät kiinni vallastaan. Mielenosoituksissa vaaditaan muutosta.

26 PERU: LÄNGST NED I KOKAINETS NÄRINGSKEDJA

Ingenstans i världens odlas så mycket koka som i peruanska Vrae. Längst ned i mångmiljardindustrin finns fattiga småbönder.

32 NETTIYHTEYS JOKA MAJAAN

Rahakkaat suuryhtiöt suunnittelevat edullisia internetyhteyksiä koko maailmaan. Niistä hyötyisivät etenkin syrjäseutujen ja slummien asukkaat.

36 LIBERIA ENNEN JA JÄLKEEN EBOLAN

Ebolaepidemia piinasi Liberiaa maaliskuusta 2014 viime kesään asti. Hallitus rajoitti voimakkaasti liikkumista. Etenkin naiset köyhtyivät, sillä maataloustuotteita oli vaikea myydä. Nyt toreilla on taas elämää, mutta jälleenrakennus kestää vielä pitkään.

46 LASTEN ASIALLA

Nuorena lääkärinä Per Ashorn halusi Tampereelta maailmalle. Nyt hän etsii Malawissa ratkaisua lasten aliravitsemukseen.

50 VASTEDES YHDESSÄ

Yritykset ja kansalaisjärjestöt hyötyisivät yhteistyöstä kehittyvissä maissa. Miten ne löytäisivät toisensa?

52 SUOMI TEKEE

Egyptiläiset ja tunisialaiset naiset osallistuvat yhteiskuntaan Suomen tuella.

53 SUOMI TUKEE

56 VAPAALLA

Toista maailmansotaa sodittiin myös Euroopan ulkopuolella. Kehitysyhteistyölle tarvitaan brändi.

62 LÄHDÖSSÄ

Aurora Saares matkaa Kathmanduun

63 SARJAKUVA

Katse korkotuen tuloksiin

Korkotuki palaa uudistettuna kehitysyhteistyön rahoitusmalliksi vuoden 2016 alussa.

SUOMI LUOPUI edellisellä hallituskaudella korkotukiluotoista. Niiden tilalle alettiin kehittää muita kehityspoliittisia tavoitteita edistäviä rahoitusmuotoja.

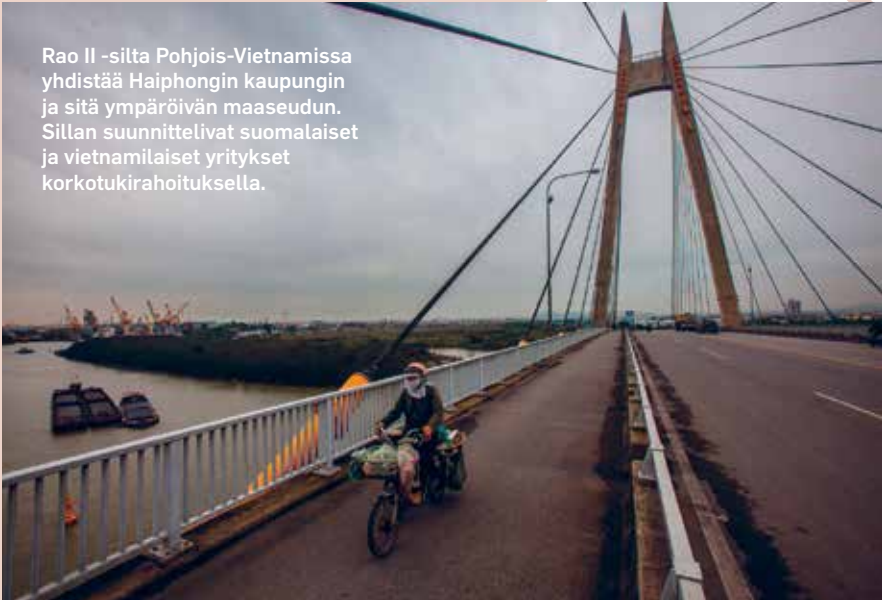
Ylitarkastaja **Janne Sykkö** ulko-ministeriön kehitysrahoituslaitosten yksiköstä sanoo, että korkotuki uudistetaan ja otetaan käyttöön ensi vuoden alussa. Vanha laki korkotukiluotoista kehitysmaille on yhä voimassa. Se on pohjana myös uuden, vielä nimeä vailla olevan rahoitusmuodon valmistelussa.

Sykon mukaan uudessa rahoitusmuodossa on otettu huomioon liike-elämän ja kansalaisjärjestöjen parannusehdotuksia. Oppia otetaan myös korkotukiluottojen arvioinnista vuonna 2012. Siinä havaittiin muun muassa, että korkotuettujen hankkeiden tehokkuutta ja tuloksia seurattiin heikosti.

”Kehitysvaikutuksiin kiinnitetään jatkossa huomiota jo hankkeiden valinnassa ja valmistelussa. On myös tärkeää seurata tuloksia senkin jälkeen, kun hanke on päättynyt.”

Korkotukea on myönnetty esimerkiksi kehitysmaiden julkisen sektorin ympäristö-, energia- ja infrastruktuuri-hankkeille, joissa hyödynnetään suomalaista teknologiaa ja erityisosaamista.

Kehityksmaan julkisen sektorin toimija, esimerkiksi vesilaitos, ottaa lainan hankkeen rahoittamiseksi. Lainan korkomenot maksetaan kehitysyhteistyövoiroista. Vientitakuun antaa Finnvera, joka on valtion omistama erityisrahoitusyhtiö.

”KESKEISTÄ ON PIENENTÄÄ SUOMALAISTEN YRITYSTEN RISKEJÄ.”

ROHKEAMMIN KEHITYSMAIHIN

Janne Sykon mukaan uudella rahoitusmuodolla pyritään tukemaan kehitysmaiden julkisen sektorin investointeja, jotka eivät ole kaupallisesti kannattavia.

”Hankkeiden valinnassa selvitetään entistä tarkemmin, että investointia tekevällä ministeriöllä, kunnalla tai julkisella yhtiöllä on riittävästi kykyä suurten hankkeiden toteutukseen.”

Hankeideoita voi Sykon mukaan tulla kehitysmaiden julkiselta sektorilta, suomalaisilta yrityksiltä ja Team Finland -verkostosta. Se koostuu valti-rahoitteisista toimijoista, jotka edistävät yritysten kansainvälistymistä.

”Uusien hankkeiden valmistelu vie aikaa, ja ensimmäisiä päätöksiä niistä päästään tekemään aikaisintaan ensi vuoden lopulla.”

Vanhan korkotuen maksatukset olivat 10–15 miljoonaa euroa vuodessa. Sykon mukaan myös uuden rahoitusmuodon suuruusluokka voisi olla aluksi sama.

Korkotukiluotoilla on parannettu muun muassa kehitysmaiden vesihuoltoa. Finnish Water Forum -yhdistyksen varatoimitusjohtaja **Markus Tuukkanen** toivoo, että uusi rahoitusmalli madaltaa suomalaisyritysten kynnystä lähteä kehitysmaihin.

”Keskeistä on pienentää yritysten riskejä. Hankkeita valmistelevat yritykset joutuvat tekemään usein vuosia töitä ilman varmuutta siitä, että hanke toteutuu tai valmistelusta vastannut yritys pääsee sitä toteuttamaan”, Tuukkanen sanoo.

MATTI REMES

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

IKÄÄNTYMINEN

Yhä useampi elää sata vuotta

2000-LUVUN lopulla maailmassa on arviolta 26 miljoonaa ihmistä, jotka ovat täyttäneet sata vuotta. Määrä on 50-kertainen nykyiseen verrattuna.

Nyt yli satavuotiaita on lähes puoli miljoonaa, joka on alle promille maapallon 7,3 miljardista asukkaasta. Nestoritulastoa johtavat Yhdysvallat (72 000), Japani (61 000), Kiina (48 000), Intia (27 000) ja Italia (25 000). (IPS)

AFRIKKA

PUUTE AHDISTAA VANHUKSIA

VÄESTÖN IKÄÄNTYMINEN haastaa sosiaaliturvan myös Afrikassa. Vuonna 2011 Kenia alkoi maksaa 18 euron kuukausirahaa 65-vuotiaille, jotka elävät ilman tuloja tai eläkettä.

Nyt kuukausirahaa saa 59 000 senioria, mutta tukeen oikeutettuja arvioidaan olevan kolminkertainen määrä. Valtio myöntää, että summaa pitäisi korottaa, jos vanhukset mielittää nostaa köyhyydestä.

Zimbabwen vanhuksille ei heru lainkaan tukea. Senioreita on noin 800 000, joista kaksi kolmesta elää avustusjärjestöjen mukaan köyhyydessä.

”Olen myynyt omaisuuteni, jotta voisin huolehtia lapsenlapsistani. Heidän vanhempansa menehtyivät aidsiin”, kertoo 74-vuotias **Senzeni Dube** Bulawayon kaupungista.

Afrikan unionissa on havahduttu vanhusten köyhyyteen. Ikääntyvien oikeudet aiotaan sisällyttää afrikkalaiseen ihmisten ja kansojen oikeuksien julistukseen. Se on hyväksytty vuonna 1981. (IPS)

BRASILIA

Vaaliraha hupenee

BRASILIAN korkein oikeus on julistanut yritysten maksaman vaalituen perustuslain vastaiseksi. Taivoitteena on vähentää korruptiota. Yli 30 poliitikkoa on syytteessä lahjusten ottamisesta suurilta suunnittelu- ja rakennusalan yrityksiltä, jotka ovat saaneet palkinnoiksi muhkeita sopimuksia. Osa lahjusrahoista on kulunut vaalityöhön.

Korruptioskandaalin keskiössä on ollut valtion öljy-yhtiö Petrobras, jonka arvioidaan menettäneen yli viisi miljardia euroa kavallusten ja osakkeiden yliarvostuksen takia. Yritysten tuen loppuminen voi

kutistaa kampanjoita, jolloin sosiaalisen median ja internetin merkitys kasvaa, arvioi politiikan tutkimuksen professori **Fernando Lattman-Weltman** Rio de Janeiron valtion yliopistosta.

”Raha etsii uusia kanavia vaikuttaakseen politiikkaan”, hän sanoo. (IPS)

PAKISTAN

ÄITIYSNEUVOLAAN RAHALLA

PAKISTANIN pohjoisessa rajamaakunnassa Khyber Pakhtunkhwassa maksetaan odottaville äidille sairaalakäynneistä, jotta lapsi- ja äitiyskuolleisuus vähenisivät.

Odottavat äidit saavat korkeintaan vajaan 50 euron korvauksen. Sen pitäisi riittää kolmeen sairaalakäyntiin ennen synnytystä ja kahteen sen jälkeen.

”Naisten käynnit äitiysneuvolan vastaanotolla ovat lisääntyneet 50 prosentilla”, kertoo Mardanin alueesiraaan gynekologi **Shamin Akhtar**.

Pakistanissa menehtyy keskimäärin 276 synnyttäjää 100 000:sta.

Khyber Pakhtunkhwa sijaitsee Afganistanin rajalla ja kuuluu maan takapajuisimpiin alueisiin. Asukkaita on 2,2 miljoonaa, joista vain 29 prosenttia osaa lukea. (IPS)

SIIRTOLAISUUS

TOIVO HIIPUU MAROKOSSA

AFRIKKALAISIA siirtolaisia majailee tuhatpäin Marokon metsissä, lähellä Espanjalle kuuluvaa Ceutan kaupunkia. He haaveilevat pääsystä Eurooppaan, mutta harvan unelma toteutuu.

Espanjan kaupungit Ceuta ja Melilla sijaitsevat Afrikassa. Espanja rakensii niiden ympärille kolminkertaiset, kuusi metriä korkeat ja piikkilangalla kruunatut aidat jo 1990-luvun lopulla.

Vuonna 2012 Marokko alkoi polttaa siirtolaisten leirejä ja tehdä säännöllisiä ratsioita Ceutaa ympäröiville kukkuloille. Afrikkalaiset piileskelevät vuorilla pienissä ryhmissä.

Yritys ylittää Marokon raja johtaa lähes varmaan syytteesen laittomasta maahantulosta. Siirtolaiset sanovat elävänsä ”kuin eläimet” ja häpeävät olojaan, mutta odottavat silti tilaisuutta livahtaa Eurooppaan. (IPS)

SRI LANKA

EVAKKO JATKUU

SRI LANKAN sisällissota päättyi vuonna 2009, mutta vähintään 50 000 maan pohjoisosista paennutta ihmistä on yhä evakossa. Sodassa armeija yritti estää tamilikapinallisia etenemästä aluevaltauksilla. Tuhansien srilankalaisten kotiseutu on yhä sotilasleirinä.

"Olen tulossa vanhaksi ja haluan kuolla omassa kodissani", sanoo **Siva Ariyarathnam**, joka on joutunut asumaan toisten nurkissa 1990-luvulta lähtien. (IPS)

► *Lue lisää unohdetuista rauhoista ja tavoista, joilla aseelliset konfliktit voivat päättyä sivuilta 8–11.*

Sri Lankassa on ollut rauha jo kuusi vuotta. Silti monet srilankalaiset ovat yhä evakossa.

AMANTHA PERERA/IPS

CHILE

NAISET TOIVAT SÄHKÖN

CHILELÄISET serkukset **Liliana** ja **Luisa Terán** ovat asentaneet aurinkopaneeleja suurimpaan osaan kotikylänsä taloista Atacaman autiomaassa. He opiskelivat aurinkoenergian "paljasjalkainsinööreiksi" puolen vuoden kurssilla Intiassa.

Intialainen hanke alkoi 40 vuotta sitten. Aurinkovoiman asentajiksi on valmistunut tuhansien intialaisten lisäksi 700 naista 49 kehityksmaasta. Naiset veloitetaan huolehtimaan järjestelmien ylläpidosta vähintään viisi vuotta. (IPS)

FRANZ CHÁVEZ/IPS

Yhä useampi köyhä perhe Bolivian kaupunkien laidoilla viljelee ruokaa kasvihuoneessa, joka rakennetaan savitiilestä ja katetaan muovilla.

BOLIVIA

KAUPUNKIVILJELY KANNATTAA

PIENET VILJELYPALSTAT ja kasvihuoneet kohentavat köyhien intiaaniperheiden ravitsemusta ja taloutta Bolivian virallisen pääkaupungin Sucren ympäristössä.

Koko Bolivian kattava hanke on suunnattu naisille. Tuotteita riittää myyntiinkin, ja omat tulot lisäävät naisten riippumattomuutta, kertoo **Lucrecia Toloba**, joka vetää hanketta Sucressa.

Sucren ympäristön hankkeeseen osallistuu 680 ihmistä. Se on keskittynyt luomuviljelyyn, jonka valvonnasta ja sertifioinnista vastaa tuottajista ja kuluttajista muodostettu komitea. Tukijana on YK:n maatalous- ja elintarvikejärjestö FAO. (IPS)

SIIRTOLAISUUS

Viljelyalan kutistuminen ajaa liikkeelle

AAVIKOITUMINEN ja ilmastonmuutos saattavat pakottaa 200 miljoonaa ihmistä liikkeelle vuoteen 2050 mennessä, arvioi brittiläinen ympäristöpakolaisuuden asiantuntija **Norman Meyers**.

Syyrian viimeaikaiset tapahtumat tukevat ennustetta. Tuoreimman tilaston mukaan puolet Syyrian asukkaista on jo liikkeellä: yli 4 miljoonaa oli paennut maasta ja 7,6 miljoonaa maan sisällä.

Uriel N. Safriel, joka on YK:n aavi-

koitumisen vastaisen sopimusjärjestön tieteellisteknisen komitean johtaja, pitää todennäköisenä, että vuosien 2006–2010 kuivuus Syyriassa oli osasyynä tai jopa sytykkeenä sisällissodalle. Tutkittua tietoa asiasta ei vielä ole.

Maan kasvukunnon heikkenemisen, siirtolaisuuden, konfliktien ja poliittisen epävakauden kytkennöistä tarvitaan pikaisesti lisää tutkimusta, sillä tuhoisa keitos muhii Syyrian ohella useissa Afrikan maissa, Safriel sanoo. (IPS)

STELLA PAUL/IPS

KATASTROFIT

Aasia kärsii eniten

NELJÄ KYMMENESTÄ maailman luonnonkatastrofista on tapahtunut Aasian ja Tyynenmeren alueella kymmenen viime vuoden aikana. Katastrofeja oli kaikkiaan yli 1 600 ja lisää on tulossa, YK:n raportissa varoitetaan.

Aasiassa ja Tyynenmeren alueella sijaitsee kaksi seismisesti aktiivista mannerlaattojen saumakohtaa. Laajat valtameret tuottavat hirmumyrskyjä. Ilmastonmuutos kiihdyttää äärimmäisiä sääilmiöitä ja aiheuttaa sekä kuivuutta että tulvia. (IPS)

INTIA

Hiekasta naisten bisnes

INNOKAS RAKENTAMINEN on kiihdyttänyt hiekan ja soran kysyntää Intiassa. Samaan aikaan maahan on syntynyt naisten oman avun ryhmiä, joissa köyhät naiset ovat lyöneet rupiansa yhteen ja ryhtyneet jakamaan korottomia mikrolainoja uusille elinkeinoille.

Andhra Pradeshissa naisryhmiä otettiin kumppaneiksi osavaltion hiekanottohankkeeseen, joka pyrkii vähentämään köyhyyttä. Ala on aiemmin ollut voittoa ahnehtivien "soramafioiden" käsissä ja hyvin tuhoisaa jokivarsille ja muulle ympäristölle.

Nyt naisryhmät hoitavat 300 soran- ja hiekanottoa paikkaa ympäristöstävällisesti.

Aiemmin naiset ansaitsivat maatoissa alle euron päivässä. Nyt heidän päiväansionsa on yli viisi euroa, ja osuuskunnalle heruu noin kuusi eurosenttiä hiekkakuutiota kohti. (IPS)

Hiekanotto on annettu naisryhmien hoitoon Intian eteläisessä Andhra Pradeshin osavaltiossa.

AFRIKKA

KALA MENEES KAUPAKSI

TAKAPIHALLE kaivettu monttu, vanha uima-allas tai kontti toimii yhä useammin kalankasvattamona Afrikassa. Moni vaurastuu uuden elinkeinon tai harrastuksen avulla, ja samalla naapuruston ruokavalio monipuolistuu.

Malawissa kalankasvatus työllistää arviolta 30 000 ihmistä ja tuottaa 70 prosenttia väestön saamasta proteiinista, YK arvioi. Malawilaisia on noin 14 miljoonaa. "Kuka tahansa voi ryhtyä kalankasvattajaksi, koska

SOMALIMAA

NAISILLA YKSI EDUSTAJA

SOMALIMAAN 82-jäsenisessä parlamentissa on vain yksi nainen kansanedustajana. Somalimaa julistautui itsenäiseksi toukokuussa 1991.

Parlamentti on torjunut vaatimuksen naiskiintiöstä kahdesti. Entinen ulkoministeri **Edna Anan** uskoo silti, että naisten aika koittaa. Hänen mukaansa rimaa ei kuitenkaan kannata asettaa korkeammalle kuin kymmenesosaan paikoista.

Seuraavat vaalit pidetään aikaisintaan ensi vuoden lopulla. (IPS)

KATIE RIGDON/IPS

Somalimaan naiset osallistuivat maansa itsenäisyyspäivän juhlintaan toukokuussa.

DIEMUTH ELISABETH PEMSL

suurta alkupääomaa ei tarvita. Kala on halpaa ja menee helposti kaupaksi", vakuuttaa **Lewis Banda** Malawin pääkaupungista Blantyrestä.

"Tulin kaupunkiin kahdeksan vuotta sitten täysin rahattomana, mutta nyt voin ylpeillä omalla kodilla."

YK:n mukaan kalatalous tuo välitöntä tuloa noin kymmenelle miljoonalle afrikkalaiselle, joista puolet on naisia. (IPS)

Rauhaa PÄÄLLE MAAN

Maailmassa soditaan mutta myös sovitaan rauhasta. Kehitys-Utveckling kokosi kartalle sopimuksia, jotka asiantuntijoiden mielestä antavat uskoa konfliktien rauhanomaisesta ratkaisusta.

TEKSTI TIINA KIRKAS GRAFIikka JUHO HIILIVIRTA

VIIMEISEN kahdenkymmenen vuoden aikana Latinalainen Amerikka on rauhoittunut, osin myös Aasia. Afrikassa rauhanprosessit ovat kunnolla vasta käynnistymässä.

Maailma on rauhoittunut, koska kylmä sota on päättynyt. Sisällissotien perusta muuttui 1990-luvun alussa, kun Yhdysvallat ja Neuvostoliitto eivät enää ottaneet mittaa toisistaan rahoittamalla taistelevia osapuolia Latinalaisessa Amerikassa, Aasiassa ja Afrikassa.

Sodat ovat myös lyhentyneet ja päättyvät entistä harvemmin toisen osapuolen voittoon. Puolet nykyisistä sodista päättyi neuvotteluratkaisuun.

RAUHANNEUVOTTELUJA käydään joko suoraan tai kolmannen osapuolen välityksellä. Ne saattavat kestää vuosia ja vaatia useita tapaamisia.

Sodan osapuolilta vaaditaan halua lopettaa sotiminen ja sitoutua rauhaan. On myös kyettävä sopimaan omista tavoitteista, kuuntelemaan muita näkökulmia ja tekemään myönnytyksiä.

Ulkopuolisilta välittäjiltä edellytetään ammattitaitoa ja konfliktitilanteen laajaa tuntemusta. Välittäjät saattavat kantaa huolta sodan seurauksista tai toivoa kansainvälistä mainetta. Paikallisen kiistan laajeneminen suursodaksi kannustaa

neuvottelemaan rauhasta mahdollisimman varhain.

Ihanteellisinta on ehkäistä konfliktit tai ainakin tunnistaa ne varhain. Rauhaan pakottaminen sotilaallisin keinoin on viimeinen vaihtoehto.

PUOLET RAUHANSOPIMUKSISTA

raukeaa viidessä vuodessa. Sisällissodat hiipuvat usein satunnaiseksi väkivallaksi, jossa ei kuole riittävästi ihmisiä, jotta niitä voitaisiin kutsua sodaksi. Yleisimmin käytetty luku on tuhat kuollutta vuodessa.

Ei sota, ei rauha -välitiloja on maailmassa useita. Rauhansopimus ei ehkä ratkaissut sotaan johtaneita erimielisyyksiä, joten ihmisten välinen luottamus jäi rakentumatta ja sovinto syntymättä.

Aina on myös niitä, jotka hyötyvät sotataloudesta.

Lisäksi on lukuisia niin sanottuja jäätyneitä konflikteja, joita ei ole edes yritetty sovittaa, mutta väkivalta on siittäkin huolimatta laantunut ainakin toistaiseksi.

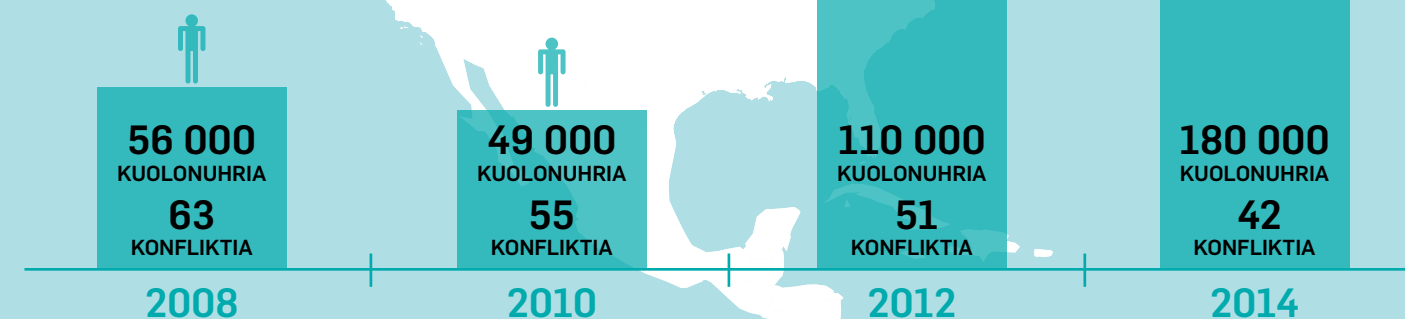
Rauhansopimus on vain ensimmäinen vaihe kohti yhteiskunnan jälleenrakentamista ja vakauttamista. Useimmiten kehitys vie vuosia ja tarvitse kansainvälistä rauhan- turvaamista ja kehitysrahoitusta.

Tavoitteena on, että valtio kestäisi niin sisäisiä kuin ulkoisia sokkeja, kuten luonnonnonnettomuuksia, tautiepidemioita ja taloudellisia kriisejä.

ASEELLISET KONFLIKIT JA NIIDEN KUOLONUHRIT VUOSINA 2008–2014

Seitsemässä vuodessa aseelliset konfliktit ovat vähentyneet lähes kolmanneksella. Samaan aikaan konflikteissa kuolleiden määrä on yli kolminkertaistunut. Tärkein selittäjä on väkivallan lisääntyminen Syyriassa ja Irakissa.

Lähde: IISS Armed Conflict Survey 2015/The Guardian

KOLUMBIA

Kolumbiassa on sodittu vuodesta 1964 lähtien. Kuolonuhreja on ainakin 220 000 ja evakkoja viitisen miljoonaa. Valtaosa evakoista on afrokolumbiaalaisia ja alkuperäiskansojen jäseniä.

Hallitusta vastustavista vasemmistoryhmistä merkittävin on Vallankumouksellisen Kolumbian asevoimat FARC, jonka kanssa hallitus aloitti rauhaneuvottelut Kuuban pääkaupungissa Havannassa vuonna 2012.

Viime syyskuussa osapuolet pääsivät alustavaan sopimukseen muiden muassa sodan uhrien korvauksista, erityistuomioistuinten ja sotarikoksiin syyttömien sotilaiden armahtamisesta. Jo aiemmin oli sovittu maauudistuksesta, huumekaupan lopettamisesta ja kapinallisten poliittisista oikeuksista rauhansopimuksen jälkeisenä aikana.

Yhdysvaltojen lisäksi rauhaneuvotteluprosessia on tukenut muun muassa Kiina, joka on luvannut rahoittaa jälleenrakennusta noin 7,5 miljoonalla eurolla.

Lopullisen rauhansopimuksen on määrä syntyä 23. maaliskuuta 2016. FARCin joukoissa on 8 000 sotilasta, joiden on luovutettava aseensa 60 päivän kuluttua sopimuksen allekirjoittamisesta.

FARCin ja hallituksen sopimus ei välttämättä täysin rauhoita Kolumbiaa. Toiseksi suurin aseryhmä Kansallinen vapautusarmeija ELN ei ole vielä aloittanut neuvotteluja hallituksen kanssa. Myös oikeistolaiset puolisoitaaliset joukot jatkavat hallituksen vastaista taisteluaan.

PERU

Loistava polku on tunnetuin sissiliike, joka on taistellut Perun hallitusta vastaan. 1990-luvun alussa se hallitsi suurta osaa Perun keskistä ja eteläistä maaseutua sekä pääkaupungin Liman ympäristöä.

Maolaisen liikkeen toiminta hiipui alkuvuodesta 2012, kun sen Artemiona tunnettu johtaja ensin pidätettiin ja seuraavana vuonna tuomittiin elinkautiseen vankeuteen.

Vuosina 1980–2000 hallituksen ja sissijärjestöjen toimissa kuoli tai katosi arviolta 70 000 ihmistä.

MALI

Mali ajautui sisällissotaan keväällä 2012. Pääkaupungissa Bamakossa armeija syrjäytti presidentti **Ama-dou Toumani Tourénin** hallinnon, ja maan pohjoisosassa oloihinsa tyytymättömät tuaregikapinalliset perustivat itsenäisen Azawadin valtion. Kesällä eri islamistiset ryhmät ryhtyivät taistelemaan sekä tuaregeja että Malin armeijaa vastaan.

Väkivallan seurauksena lähes puoli miljoonaa malilaista pakeni kodeistaan.

Malin tilanne rauhoittui vuoden 2013 alussa, kun kansainväliset joukot Ranskan johdolla ja YK:n valtuutuksella palauttivat vallan Malin hallitukselle alueilla, jotka se oli menettänyt islamistitaisteli-joille. Kuuluisin niistä oli Timbukturn historiallinen kaupunki Pohjois-Malissa.

Kesällä 2013 järjestetyissä vaaleissa presidentiksi valittiin **Ibrahim Boubacar Keïta**.

Malin rauha on yhä hauras. Kesällä 2015 hallitus ja tuaregit sopivat Pohjois-Malin osittaisesta itsehallinnosta. Se ei kaikkia tuaregeja tyydytä, ja osa kapinallisista haluaa yhä perustaa oman valtion. Samaan aikaan islamistiryhmät jatkavat taisteluaan. Esimerkiksi viime marraskuussa yli 20 ihmistä kuoli hotelli-iskussa Bamakossa.

Lähteet: Norwegian Peacebuilding Resource Centre, European Institute of Peace, Stockholm International Peace Research Institute, Peace Research Institute Oslo, The Economist, Wikipedia, Mika Jokivuori/Kirkon Ulkomaanapu

SIERRA LEONE/LIBERIA

Sierra Leonessa taisteltiin vuosina 1991–2002. Liberiassa sodittiin vuosina 1989–1996 ja 1999–2003. Molemmissa valtioissa rauha on hauras ja jälleenrakennus kesken. Silti ne ovat selvinneet vuoden 2014 ebolaepidemiasta ilman vakavia yhteiskunnallisia kriisejä.

KENIA/TURKANA-POKOT

Luoteis-Keniassa Ugandan rajalla turkanat ja pokotit ovat vuosia kiistelleet laidunmaasta ja anastaneet toisiltaan karjaa. Poliittisen ja taloudellisen vallan tavoittelu alueella on lisännyt keskinäistä kaunaa.

Viime kahden vuoden aikana konfliktia on rauhoiteltu neuvotteluprosessissa, johon heimojen vanhimmat, naiset ja nuoret ovat osallistuneet. Muun muassa Kirkon Ulkomaanapu on tukenut neuvotteluja.

Prosessin aluksi turkanoiden ja pokotien oli ratkottava omat sisäiset riitansa sekä päätettävä tavoitteistaan ja edustajistaan. Sen jälkeen yhteisissä neuvotteluissa sovittiin tapaamisten rakenne, sisältö ja toteutustapa. Paikalliset poliitikot sitoutuivat tukemaan rauhanprosessia.

Nyt tilanne turkanoiden ja pokotien asuinalueilla on rauhalli-

nen. Viimeisestä karjavarkaudesta on kulunut puoli vuotta, ja 700 eläintä on palautettu omistajilleen. Ihmiset ja eläimet voivat liikkua turvallisesti ilman pelkoa.

"Enää ei tarvitse nukkua kengät jalassa ja makuualusta rullalla mahdollisten hyökkäysten varalta. Voimme riisua kengät yöksi ja levätä rauhassa", kertoo yksi kylän vanhimmista.

Rauhantyö jatkuu. Paikallisjohtajat ovat perustaneet rauhan-komiteoita, jotka kertovat yhteisöissä rauhasta ja rankaisevat rikkomuksista. Samaan aikaan naiset kiertävät valistustyössä. Nuoria yhdistää urheilu.

Turkanan aluehallinto on jo järjestänyt sijoitusmessut. Se uskoo, että rauha tuo alueelle työtä ja toimeentuloa. Heimokiistojen raukeaminen on helpottanut ainakin Kenian ja Etelä-Sudanin välisen moottoritien rakentamista.

NEPAL

Nepalin sisällissota alkoi vuonna 1996, kun maolaiset kommunistit ryhtyivät kaatamaan kuningas-valtaa. Kymmenvuotisen konfliktin aikana vuoristovaltiossa koettiin palatsivallankumous, yleislakko, hätätila ja lukuisia rikottuja aselepoja. Yli 13 000 ihmistä menetti henkensä.

Sota päättyi kuningasvallan tappioon, ja rauhansopimus solmittiin vuonna 2006. Kaksi vuotta myöhemmin Nepal julistettiin tasavallaksi.

MYANMAR

Myanmarissa on yli sata etnistä ryhmää, joista osa on taistellut ase-in hallitusta vastaan vuosikymmeniä. Ne ovat vaatineet oikeutta omaan kulttuuriin, luonnonvaroihin ja itsehallintoon. Myanmarin hallitus on neuvotellut etnisten ryhmien kanssa rauhasta yhdessä ja erikseen vuodesta 2011 lähtien.

Viime lokakuussa hallitus kutsui aseleponeuvotteluihin kaikki etniset ryhmät. Puolet saapui paikalle ja pääsi hallituksen kanssa sopimukseen. Neuvotteluja ryhmien kanssa jatketaan tammikuussa 2016.

INDONESIA/ACEH

Indonesian Achehissa on taisteltu itsenäisyydestä 1950-luvulta lähtien. Sodaksi taisto muuttui vuonna 1976, kun Vapaa Aceh -liike julisti Sumatran saaren pohjoiskärjen itsenäiseksi valtioksi. Tyytymättömyyttä aiheutti se, että Acehista oli viisi vuotta aiemmin löydetty öljyä, mutta sen tuotot eivät hyödyttäneet paikallisia asukkaita.

Itsenäisyys jäi kuitenkin lyhyeksi, ja Vapaa Aceh -liikkeen johto pakeni Indonesian armeijaa ulkomaille.

Acehin kapina käynnistyi uudestaan 1980-luvulla ja jatkui väkivaltaisena 2000-luvun alkuun asti. Alueen kärsimyksiä lisäsi vuoden 2004 lopun tsunami, jossa menehtyi arviolta 170 000 acehilaista.

Pian tsunamin jälkeen Indonesian hallitus ja Vapaa Aceh -liike alkoivat neuvotella rauhasta presidentti **Marti Ahtisaaren** johdolla. Sopimus allekirjoitettiin Helsingissä elokuussa 2005. Se takasi Acehille aiempaa laajemmän itsehallinnon ja osuuden alueen luonnonvarojen tuotosta.

SRI LANKA

Sri Lankassa sodittiin vuosina 1984–2009. Saaren itä- ja pohjoisosan tamiliväestö tavoitteli itsenäisyyttä, jota singaleesienemmistöä edustava hallitus vastusti. Varsinaista sotaa edelsi pitkään jatkunut väkivalta, joka sai pontta tamilien kokemasta syrjinnästä.

Sodan aikana solmittiin useita aselepoja, jotka pian rikottiin. Esimerkiksi vuonna 2002 norjalaiset neuvottelivat tulitaukosopimuksen, jota myös suomalaiset tarkkailijat valvoivat. Väkivalta kiihtyi kuitenkin täydeksi sodaksi jo vuonna 2006. Pommituksista ja itsemurhaiskuista kärsivät ennen kaikkea siviilit.

Sota päättyi tamilitaistelijoiden antautumiseen keväällä 2009. Sitä ennen hallitus oli saartanut tamilit saaren pohjoisosaan. Sodassa kuoli ainakin 70 000 ihmistä. YK:n mukaan molemmat osapuolet syyllistyivät sodan aikana vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin.

HAASTATTELU

TEKSTI EEVA SUHONEN JA EVANS WAFULA KUVA EEVA SUHONEN

Tyrmäys Suomen leikkauksille

Suomi tekee väärin, kun se leikkaa kehitysyhteistyöstä ja oikein, kun se panostaa yritys yhteistyöhön, sanoo OECD:n kehitysapukomitean DACin puheenjohtaja Erik Solheim.

ERIK SOLHEIM, olet norjalainen. Miksi Pohjoismaat ovat tunnettuja kehitysyhteistyöstään?
”Pohjoismainen kehitysyhteistyö on ainutlaatuista. Siihen kuuluu esimerkiksi rauhanrakennusta, kuten presidentti **Martti Ahtisaaren** työ Indonesian Acehissa ja Kosovossa. Pohjoismaat ovat rakentaneet rauhaa monissa maissa, kuten Myanmarissa ja Sri Lankassa.

Pohjoismaisiin arvoihin kuuluvat vahva ajatus hyvinvoinnista, tasa-arvo, naisten voimakas osallistuminen kehitykseen, puolueet ja poliittiset liikkeet. Ero köyhien ja rikkaiden välillä on pienempi kuin muualla maailmassa.”

Suomi leikkaa kehitysyhteistyön määrärahojaan. Myös Tanska supistaa lähivuosina apuaan 0,87 prosentista 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Miten suhtaudut leikkauksiin?
”Aion vakavasti varoittaa Suomea ja Tanskaa. Kehitysapua tarvitaan, jos haluamme yhdessä poistaa köyhyyden ja kamppailla ilmastomuutosta vastaan. Nyt on aika viisaalle politiikalle. Muutoin Afrikassa on vähemmän kehitystä ja YK:n rooli heikentyy.”

Entä muiden Pohjoismaiden tilanne?
”Ruotsi ja Norja antavat kehitysyhteistyöhön edelleen yhden prosentin bruttokansantuotteestaan. Vielä en ole nähnyt merkkejä leikkauksista. Sen sijaan Islannin tuki on matala, alle 0,3 prosenttia bruttokansantuotteesta.”

Monen OECD-maan talous on lamassa. Miten se näkyy kehitysyhteistyön määrärahoissa?
”Tähän asti kehitysyhteistyörahat ovat kasvaneet. Vuonna 2013 ne olivat huipussaan, 125 miljardia euroa. Jos arabimaat ja Kiina lasketaan mukaan, avun määrä oli

ERIK SOLHEIM
IKÄ: 60
TYÖ: Taloudellisen kehityksen ja yhteistyön järjestön OECD:n kehitysapukomitean DACin puheenjohtaja
KOULUTUS: Historian ja yhteiskuntatieteiden kandidaatti
URA: Työskennellyt sosialistisen vasemmistopuolueen kansanedustajana Norjassa vuosina 1989–2001. Norjan ympäristö- ja kehitysministeri vuosina 2007–2012.
MUUTA: Tunnetaan vihreistä arvoistaan ja työstään rauhanrakentajana.

”NYT ON AIKA VIISAALLE POLITIIKALLE. MUUTOIN AFRIKASSA ON VÄHEMMÄN KEHITYSTÄ JA YK:N ROOLI HEIKENTYY.”

141 miljardia euroa. Se on enemmän kuin koskaan. Kehitysyhteistyö ei ole kriisissä.”

Mihin kehitysyhteistyövaroja tulisi kohdentaa?
”Pohjoismaat ovat johtavia talouksia uusiutuvien luonnonvarojen käytössä. Niiden tulisi johtaa metsien ja korallien suojelua. Niiden pitäisi suojella myös valtameriä.”

Mitä mieltä olet siitä, että Suomi lisää tukeaan yritystoiminnalle kehitysmaissa?
”Suomi on tukenut hyvin liiketoimintaa, joka on yksi kehityksen avaimista. Yritysmaailmassa on paljon enemmän rahaa kuin mitä kehitysyhteistyössä liikkuu.”

Kirjoittajat ovat vapaita toimittajia.

PASI NOKELAINEN

SAMULI SIIRALA

VANHAT TOTUUDET JA UUSI AFRIKKA

KIRJOITIN tähän lehteen artikkelin siitä, kuinka Kiinan talouskasvun hidastuminen aiheuttaa ongelmia Afrikan talouksille. Kun rakentamisen ja investointien tahti on laskenut Kiinassa, Afrikan tuottamat raaka-aineet ovat halventuneet rajusti. Afrikan valtiot eivät kuitenkaan kärsi yksin metallien ja muiden raaka-aineiden alhaisista maailmanmarkkinahinnoista. Suomalainen teräsjätti Outokumpu horjuu melkein pätkä kurssin partaalla, ja kaivosteknologiaan erikoistunut Outotec on menettänyt markkina-arvostaan kaksi kolmasosaa vajaassa kolmessa vuodessa. Suomen kohtalo ei kuitenkaan ole sidottu näihin yhtiöihin eikä yksittäisten raaka-aineiden hintoihin. Toisin on esimerkiksi Sambiassa eteläisessä Afrikassa. Sen päävientituotteen, kuparin, hinta on laskenut rajusti, ja laskun pelätään palauttavan maan Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n asiakkaaksi ensi vuonna.

TILANNE OLISI helppo nähdä historian jatkumona. Raaka-aineiden hinnat ovat nousseet 1900-luvulla muutaman kerran hyvin korkeiksi ja pysytelleet korkeina noin vuosikymmenen kerrallaan. Hintojen nousua on seurannut raju lasku ja talousvaikeudet raaka-aineiden tuottajille. Esimerkiksi 1990-luvun alussa Sambian valtiollinen kaivosyhtiö kaatui ja maa joutui IMF:n holhoukseen. Maan julkiset velat IMF:lle ja muille kansainvälisille rahoituslaitoksille mitätöitiin kymmenkunta vuotta sitten pitkällisen velkahelpotusprosessin tuloksena.

Raaka-aineiden alhaisten maailmanmarkkinahintojen ohella Afrikan maiden talouskasvua varjostaa rahoitusympäristön muuttuminen epäsuotuisammaksi. Maat ovat nimittäin viime vuosina nauttineet poikkeuksellisen edullisesta lainarahoituksesta, mikä johtuu länsimaiden ja Japanin elvyttävästä rahapolitiikasta ja alhaisista koroista. Nyt elvytys ainakin Yhdysvalloissa on päättymässä. Uskon silti, että Saharan eteläpuolisella Afrikalla tuskin on edessään yhtä pahaa korpivaellusta ja talouksien supistumisen kautta kuin aiemmin raaka-aineiden hintojen ollessa alhaalla. Sambiankaan tapauksessa uutinen ei mielestäni ole se, että maan luottoluokitus laski syyskuussa talousvaikeuksien vuoksi Albanian tasolle. Uutinen on se, että Sambian kaltaisella maalla ylipäättään on luottoluokitus. Monet Afrikan maat ovat parantaneet paljon julkista taloudenpitoaan ja liiketoimintaympäristöään 2000-luvulla.

UUDESTA AFRIKASTA kertoo myös IMF:n lokakuinen raportti, joka tarkastelee Saharan eteläpuolista Afrikkaa kokonaisuutena. Raportin mukaan Afrikan matalan tulotason maiden kasvu hidastuu mutta pysyy yhä noin kuudessa prosentissa. Kasvua kannattelevat etenkin sijoitukset infrastruktuuriin ja yksityinen kulutus, ei raaka-aineiden tuotanto. ”Afrikan tähdiksi” nousevat Kenia, Norsunluurannikko, Tansania ja Etiopia. Silti vanhat totuudet, kuten raaka-aineiden hintojen merkitys, eivät ole kokonaan muuttuneet epätoksiksi. Yksi totuus ei kuitenkaan enää riitä kuvaamaan koko mannerta.

Saharan eteläpuolisen Afrikan ensimmäinen raitiolinja avattiin Addis Abebassa viime syyskuussa. Kiinalaisvalmisteinen ja -rahoitteinen raitiolinja on 34 kilometriä pitkä, ja se voi kuljettaa 60 000 matkustajaa päivässä.

ETIOPIA

HARPPAUS TEOLLISUUSMAAKSI

Afrikan valtioista Etiopian talous kasvaa nopeimmin. Entinen nälänhädän maa aikoo keskittuloiseksi ja Afrikan tuotannolliseksi keskuiseksi kymmenessä vuodessa.

TEKSTI JOHANNA LIPSANEN KUVAT JOHANNA LIPSANEN JA LEHTIKUVA / AFP PHOTO

Auto nytkähtää liikkeelle, matelee ja py-sähtyy. Pakokaasun käry työntyy sisään ikkunasta, pöly kutittaa silmiä. On aamuruuhka Etiopian pääkaupungissa Addis Abebassa.

Rakennustyömaalla miehet taiteilevat telineillä. Uusi kerrostalo on pian valmis. Kaupunki on yhtä työmaata: asuintaloja, toimistorakennuksia ja raitiotielinjaa. Hökkelikylät ja kivitalokompleksit vuorottelevat, mutta lienee vain ajan kysymys, milloin heikomman on väistettävä.

Etiopian kansantalous on kasvanut noin kymmenen prosentin vuosivauhtia kymmenen vuoden ajan. Se on etiopialaisten oma arvio. Kansainvälinen valuuttarahasto IMF arvioi vuosittaiseksi kasvuksi 7–8 prosenttia.

Suurin osa talouskasvusta tulee maataloudesta ja palveluista, mutta teollisuuden osuutta pyritään lisäämään. Siksi Etiopian johto parantaa teitä ja sähkön saantia. Verrojen keruuta on tehostettu, ja verotulot ovat kasvaneet.

TEOLLISUUDESTA TYÖTÄ

Kasvusta huolimatta Etiopia on yhä maailman köyhimpiä maita. Köyhyysrajan alla elää neljännes maan noin 95 miljoonasta asukkaasta.

Entinen nälänhädän maa on saanut kehitysapua vuosikymmeniä. Sen turvin on rakennettu kaivoja ja viemäreitä, panostettu terveyteen ja koulutettu lapsia. Nyt maatalous elättää 85 prosenttia kansasta ja muodostaa 42 prosenttia bruttokansantuotteesta. Vientituista se kattaa neljä viidesosaa.

Nykyinen tuotanto ei kuitenkaan riitä nopeasti kasvavan väestön tarpeisiin. Viljelyala henkeä kohti supistuu, eikä kaikille enää riitä maatilkkua. Lisäksi hallitus on myynyt parhaiten tuottavia maita yksityisille suur-sijoittajille.

Miten näistä lähtökohdista ponnistetaan keskitulon maaksi vuoteen 2025 mennessä?

ETIOPIA PANOSTAA UUSIUTUVAAN ENERGIAAN, ERITYISESTI VESIVOIMAAN JA TUULIPUISTOIHIIN.

Panostamalla teollisuustuotantoon ja energia-alaan, esittää Ethiopian Pohjoismaiden-suurlähettiläs **Woinshet Tadesse**.

”Teollisuus luo työpaikkoja, joita nuori väestö tarvitsee. Esimerkiksi kulutustuotteissa ja nahkatavaroissa on mahdollisuuksia.”

Myös hallitusammattilainen **Jyrki Koskelo** keskittyisi jalostukseen.

”Kiina hallitsee maailman teollisuustuotantoa. Siellä palkkakustannukset ovat kuitenkin kasvussa, minkä

vuoksi työpaikkoja siirtyy halvemman tuotannon maihin. Kiinan arvion mukaan seuraavan kymmenen vuoden aikana 70–80 miljoonaa työpaikkaa siirtyy muualle.”

Koskelon mukaan Etiopialla on hyvät mahdollisuudet napata osa tuotannosta itselleen. Markkinat taas ratkaisevat sen, mihin tuotteisiin Etiopiassa kannattaa keskittyä.

Koskelo on työskennellyt kehitysrahoituksen asiantuntijana yli 30 vuotta. Hän on toiminut Maailmanpankkiin

kuuluvan Kansainvälisen rahoitusyhtiön IFC:n varapääjohtajana ja vastaa nyt sijoitusyhtiö Atlas Maran sijoitusstrategiasta.

KULJETUS LENTORAHTINA

Jyrki Koskelon mukaan logistiikka on keskeistä Ethiopian kaltaiselle sisämaan valtiolle, jolla ei ole satamaa.

”Teollisuus kasvaa yleensä rannikko-kaupungeissa. Suuri kysymys on se, miten saada tavaraa ulos kannattavasti.”

Afrikan sarvessa sijaitseva Etiopia vie meriteitse kulkevan rahtinsa pienen Djiboutin kautta.

Vaikka rautatieverkostoa parannetaan, varmin väylä Etiopiasta maailmalle on ilman halki. Valtioillisella lentoyhtiöl-

Etiopia kuljettaa suuren osan vientituotteistaan lentoteitse.

Sini Puustinen omistaa huonekaluja valmistavan yrityksen miehensä Henrik Puustisen kanssa. Huonekaluja hankkivat suomalaisen muotoiluun ihastuneet etiopialaiset.

Kerrostaloja on rakenteilla eri puolilla Addis Abebaa. Rakennustelineet ovat eukalyptuspuuta.

lä Ethiopian Airlinesilla on hyvä maine ja kattava reittiverkosto. Lentorahti kuitenkin rajaa sekä vienti- että tuontitavaran kokoa.

”Tärkeää on se, mitä Etiopiassa jo on ja mitä sinne logistisesti voi saada. Jos joutuu tuomaan kaiken raaka-aineen, niin mitä järkeä siinä on?” Koskelo pohtii.

Hänen mukaansa maan autoritaarinen hallinto on tehnyt järkeviä valintoja.

”Johtoa arvostellaan, mutta se on ajatellut jopa tavallista ihmistä.”

Silti kehityksen suurin riski on Koskelon mukaan juuri hallinto, jota arvostelijat syyttävät diktatuuriksi.

”Voi syntyä tilanne, jossa johto ei enää toimi järkevästi ja raha menee väärään taskuun.”

Toiseksi uhkakuvaksi hän ni-

meää nopean väestönkasvun. Ethiopian väkiluvun arvioidaan kaksinkertaistuvan reilussa 20 vuodessa.

”Miten kaikille nuorille saadaan työtä ja mahdollisuuksia?” Koskelo miettii.

KALUSTEITA SUOMEN TYyliIN

Addis Abeban päivä kääntyy iltaan, ja kiinalaissyntyisellä **Sini Puustisella** on aikaa istahtaa. Hän omistaa huonekaluja valmistavan yrityksen suomalaisen miehensä **Henrik Puustisen** kanssa.

Liikeidea syntyi, kun kaupunkiin muuttanut pariskunta huomasi, ettei länsimaisia huonekaluja myyty missään. Vuonna 2010 perustetun Sini Furnituren ensimmäiset asiakkaat olivat muita ulkomaalaisia, joita kaupungissa on arviolta 200 000.

Vähitellen myös hotellit ja ravintolat kiinnostuivat, ja nyt suurin ostajaryhmä ovat suomalaisen muotoiluun ihastuneet etiopialaiset.

Ulkomaalaisena naisena ei ollut helppo saavuttaa etiopialaisten luottamusta. Sini Puustisen mukaan lähes kaikki yhteistyökumppanit ovat miehiä.

”He eivät uskoneet, että yritykseeni voisi menestyä. Tämä on miesten maailma.”

Nyt suunnitelmissa on laajentaa toimintaa Tansaniaan ja mahdollisesti Keniaan.

Etiopiassa osaavien työntekijöiden löytäminen on ollut vaikeaa. Yritys on kouluttanut kaikki 70 työntekijäänsä, ja usein varsinaisten tehtävien lisäksi on opeteltu työkulttuuria.

”Täällä työntekijöille täytyy opettaa, kuinka työskennellä ahkerasti.”

Sini Puustinen ei pidä syynä väestön alhaista koulutustasoa. Aikuisista luku- ja kirjoitustaitoisia on alle puolet, nuorista noin 60 prosenttia. Peruskoulun aloittaa 95 prosenttia lapsista, mutta vain puolet heistä suorittaa loppuun kahdeksanvuotisen koulun.

Puustisia lupamenettelyt ja pätkivä sähkö turhauttavat.

”Byrokratia vie aikaa. Pitäisi olla enemmän englantia osaavaa väkeä. Sähkökatkot ovat toistuvia, sillä siirtoverkot eivät kestä”, Henrik Puustinen kertoo.

UUSIUTUVAA ENERGIAA VIENTIIN

Teollistuminen vaatii lisää sähköä ja nykyistä parempaa toimitusvarmuutta. Etiopia aikoo hiilineutraaliksi valtioksi vuoteen 2025 mennessä ja panostaa uusiutuvaan energiaan, erityisesti vesivoimaan ja tuulipuistoihin.

Vesivoimassa on valtavasti mahdollisuuksia, sillä Ethiopian ylängöiltä on peräisin 80 prosenttia Niilin vedestä. Patohankkeillaan Etiopia on kuitenkin suuttanut naapureitaan, etenkin Niilin alajuoksulla sijaitsevan Egyptin. Myös maan sisällä hankkeet herättävät vastustusta, kun pienviljelijöitä ja paimentolaisia joutuu siirtymään patojen alta.

ETIOPIAAN INVESTOIDAAN
AFRIKAN MAISTA
KOLMANNEKSI ENITEN.

Patohankkeista suurin on Grand Renaissance. Jos se toteutuu, siitä tulee muutaman vuoden kuluttua Afrikan suurin vesivoimala. Silloin sähköä riittäisi Etiopian tarpeisiin ja myyntiin.

Etiopian mahdollisuudet on havaittu myös ulkomailla. Maahan investoidaan Afrikan maista kolmanneksi eniten. Suurimmat sijoittajat ovat Kiina, Turkki ja Intia.

Jyrki Koskelo kehottaa suomalaisia mukaan.

”Isojen yritysten pitäisi satsata, sillä kysyntä kasvaa. Monen henkisenä kynnöksenä on kuitenkin muistikuva 1980-luvun nälänhädästä: pelätään, että täällä ryöstetään heti.”

Hänestä myös maanosan sisällä on suuria mahdollisuuksia.

”Afrikkalaisten maiden välinen kauppa on ihan marginaalista. Olisi huomattavasti helpompaa alkaa tehdä tuotetta, jota käytetään Afrikan sisällä, kuin viedä sitä vaikka Kiinaan.”

KULKUNEUVOJA JA TEKNOLOGIAA
Viime vuonna kännykkä oli joka kolmannella etiopialaisella. Internetiä sen sijaan käytti vain 2,9 prosenttia kansasta, käy ilmi Maailmanpankin tilastoista.

Isoillakaan yrityksillä ei ole välttämättä nettisivuja, kertoo **Michael Mekonnen**.

Hänen yrityksensä Menkem Internationalin tiedot löytyvät internetistä. Yritys tuo maahan koneita ja moottoriajoneuvoja sekä niiden osia. Lisäksi Menkem vie Aasiaan palko- ja öljykasvien siemeniä. Viennin ja tuonnin yhdistäminen on etiopialaisissa yrityksissä tavallista.

Mekonnen aikoo ryhtyä valmistamaan suosittuja kolmipyöräisiä kulkuneuvoja, joista Etiopiassa käytetään nimeä *bajaj*. Nyt ne tuodaan Intiasta.

”Mallia voisi kehittää niin, että sillä pääsisi myös maastoon.”

Ideoita riittää myös **Markos Lemmalla**. Hänen yrityksensä Iceaddis auttaa kasvuhakuisia yrityksiä alkuun ja tarjoaa paikan vaihtaa kokemuksia. Valtaosa ideoista liittyy teknologiaan. Yksi on keksinyt karttapalvelun älypuheliin, toinen internetsivuston pääkaupungin tapahtumista.

Lemman ei murehdi internetinkäyttäjien toistaiseksi pientä määrää.

”Kun on aika hankkia uusi kännykkä, kaikki haluavat älypuhelimien”, hän kertoo.

Kolmipyöräinen bajaj on suosittu kulkuneuvo Bahir Darissa. Addis Abeban keskustassa ne ovat kiellettyjä.

Kahvi on Etiopian tärkein vientituote. Liukuhihnalla kahvipavuista erotetaan pois huonot pavut. Kuva Addis Abeban liepeillä sijaitsevasta Oromia Coffee Farmes -osuuskunnasta.

Markos Lemman yritys Iceaddis auttaa start up -yrittäjiä uran alkuun.

KUKKIA, KAHVIA JA TURISTEJA

Jeepin pyörät rullaavat uudenkarhealla asfaltilla Bahir Darissa Luoteis-Etiopiassa. Pääkadun varrella on kauppoja ja upeita hotelleja. Tana-järvi välkkyi puiden lomasta.

Etiopiassa turismi on vasta kehitteillä. Maa tarjoaisi koettavaa niin luontomatkailijalle kuin historiasta kiinnostuneelle, kunhan viesti vain kiirisi eteenpäin.

Turismin merkitys on suurempi kuin ne rahasummat, joita matkajat tuovat maahan, Jyrki Koskelo arvioi.

”Turistilennoilla ylimääräinen rahtitila voidaan käyttää vientituotteiden kuljetukseen. Siitä hyötyisi esimerkiksi kukkateollisuus.”

Ruusut ovat Etiopiassa kasvava liikela. Mallia on otettu naapurista Keniasta, jolla on vakaat markkinat Euroopassa. Samaa tavoittelee Etiopia, joka vie kukkia myös Lähi-itään ja Japaniin.

Kukkiakin tärkeämpi vientituote on kahvi. Viime vuonna Etiopia vei kahvia lähes 200 000 tonnia, vaikka noin puolet kahvipavuista kulutetaan kotimaassa. Kahvinviljely tuo elannon yli 15 miljoonalle etiopialaiselle, joista suurin osa on pienviljelijöitä.

Mutta mikä Etiopiaa odottaa vuonna 2025?

Etiopialaiset toivovat, että maa olisi Afrikan tuotannollinen keskus ja keskipiste muutenkin. Monet yritykset ja järjestöt ovat jo sijoittaneet päämajansa Addis Abebaan. Jos nykyiset hankkeet toteutuvat, Etiopia on keskituloinen ja hiilineutraali. •

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

**KIINAN
JALANJÄLJILLÄ**

ETIOPIASSA KIINAAN törmää kaikkialla. Aasian mahti rakentaa teitä, siltoja ja rakennuksia. Jopa Afrikan unionin päämaja Addis Abebassa on kiinalaisten käsialaa.

Rakennushankkeiden lisäksi on muitakin yhteistä. ”Jos ajatellaan teollisuuspolitiikkaa ja yleistä politiikkaa, Kiinassa ja Etiopiassa on paljon samaa. Etiopia on vain 20 vuotta jäljessä”, hallitusammattilainen **Jyrki Koskelo** arvioi.

Etiopia on parlamentaarinen liittotasavalta. Poliittinen valta on silti Kiinan lailla vahvasti yhdellä taholla. Toukokuussa järjestetyissä parlamenttivaaleissa kaikki 547 paikkaa menivät pääministeri **Hailemariam Desalegnin** johtamalle EPRDF-puoluekoalitiolle.

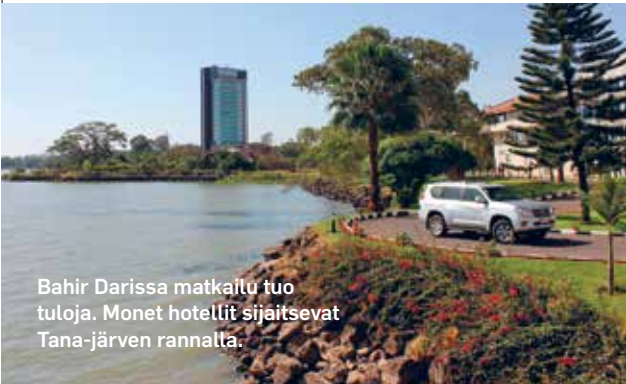
Edellisessä parlamentissa oppositiolla oli yksi edustaja.

Maailmalla Etiopian demokratia- ja ihmisoikeustilanne on herättänyt arvostelua. Muun muassa Euroopan unioni on huolissaan ihmisoikeuksien toteutumisesta.

Kritiikin kohteena ovat vuonna 2009 säädetyt lait anti-terrorismista ja kansalaisyhteiskunnan toiminnasta. Lakien perusteella on nostettu syyteitä toimittajia vastaan ja rajoitettu kansalaisjärjestöjen ulkomaista rahoitusta.

Hallinnon valta näkyy myös liiketoiminnassa, kuten pankki-, tietoliikenne- ja kuljetusaloilla, jotka on suljettu ulkomaalaiselta kilpailulta. Koskelo lähtisi vapauttamaan niitä hitaasti.

”Antaisiin ulkomaalaisten tulla mukaan pienillä osuuksilla, kuten Kiina aikanaan teki. Sijoituksista Etiopia saisi tarvitsemaansa pääomaa.”

Bahir Darissa matkailu tuo tuloja. Monet hotellit sijaitsevat Tana-järven rannalla.

AFRIKKA

Raaka-ainebuumia SEURAA KRAPULA

Kiinan talouskasvu on hidastunut, ja siksi kasvuennusteet laskevat myös Afrikan valtioissa.

Kaksi suurta kuparikai-
vosta kiinni määräajak-
si ja 6 000 kaivos miestä
pakkolomalle. Uutinen
kuvaa tilannetta Sam-
biassa eteläisessä Afri-
kassa mutta juontaa juurensa Kiinaan.

”Missään maassa ei voida investoida
vuodesta toiseen 45 prosenttia brutto-
kansantuotteesta. Se on taloushistorial-
lisesti aivan poikkeuksellista”, tutki-
muspäälikkö **Iikka Korhonen** sanoo ja
viittaa Kiinaan.

Korhonen johtaa Suomen Pankin
siirtymätalouksien tutkimuslaitosta
BOFITia, jossa keskitytään erityisesti
Kiinan ja Venäjän talouksiin.

Kiina on investoinut lähes puolet
bruttokansantuotteestaan vuoden 2009
jälkeen. Korhosen mukaan raja on nyt
tullut vastaan, sillä hyviä sijoituskoh-
teita löytyy aiempaa vähemmän.

Kiinan investoinnit kasvavat edel-
leen, tosin hitaampaa tahtia. Kiinan kas-
vun hidastuminen on suurin yksittäinen
syy sille, että raaka-aineiden korkeiden
hintojen aikakausi on päättynyt.

Esimerkiksi kuparin, rakentamisen
keskeisen raaka-aineen, maailman-
markkinahinta on alimmillaan kuuteen
vuoteen. Ja juuri kuparin hinnan ro-
mahdus on vienyt työtä sambialaisilta
kaivosmiehiltä.

Sambian valtiontaloudelle tilanne
on tukala, sillä kaivosteollisuus tuottaa

KIINAN KASVUN HIDASTUMINEN EI OLE OHIMENEVÄ EIKÄ YLLÄTTÄVÄ ILMIÖ.

kaksi kolmasosaa maan vientituloista
ja 16 prosenttia valtion tuloista.

Ensi vuoden budjetilta on putoa-
massa pohja, sillä sen oletuksena on
ollut viiden prosentin talouskasvu.
Kuluvan vuoden kasvuennuste on
jo laskettu seitsemästä prosentista 4,6
prosenttiin, ja useat luottoluokitta-
jat ovat laskeneet Sambian luottokel-
poisuutta.

Sambia saattaa joutua pyytämään
hätärahoitusta Kansainväliseltä va-
luuttarahastolta IMF:ltä.

KOHTALONYHTEYS KIINAAN
Raaka-aineita tuottavien Afrikan mai-
den ja rajusti kasvaneen Kiinan välille
on rakentunut vahva kohtalonyhteys
2000-luvulla. IMF on jopa laskenut
sille ”kaavan”: kun Kiinan investointien
kasvu hidastuu prosentilla, Saharan
eteläpuoleisen Afrikan maiden viennin
arvo alenee 0,6 prosenttia.

Kiina kuluttaa 40–50 prosenttia
kaikesta maailman kuparista, koksi-
hiilestä, rautamalmista, sinkistä ja
nikkelistä. Niiden kysyntä on heiken-

tynyt ja hinnat laskeneet, mikä on aja-
nut muiden muassa Etelä-Afrikan ja
Kongon demokraattisen tasavallan
taloudet vaikeuksiin.

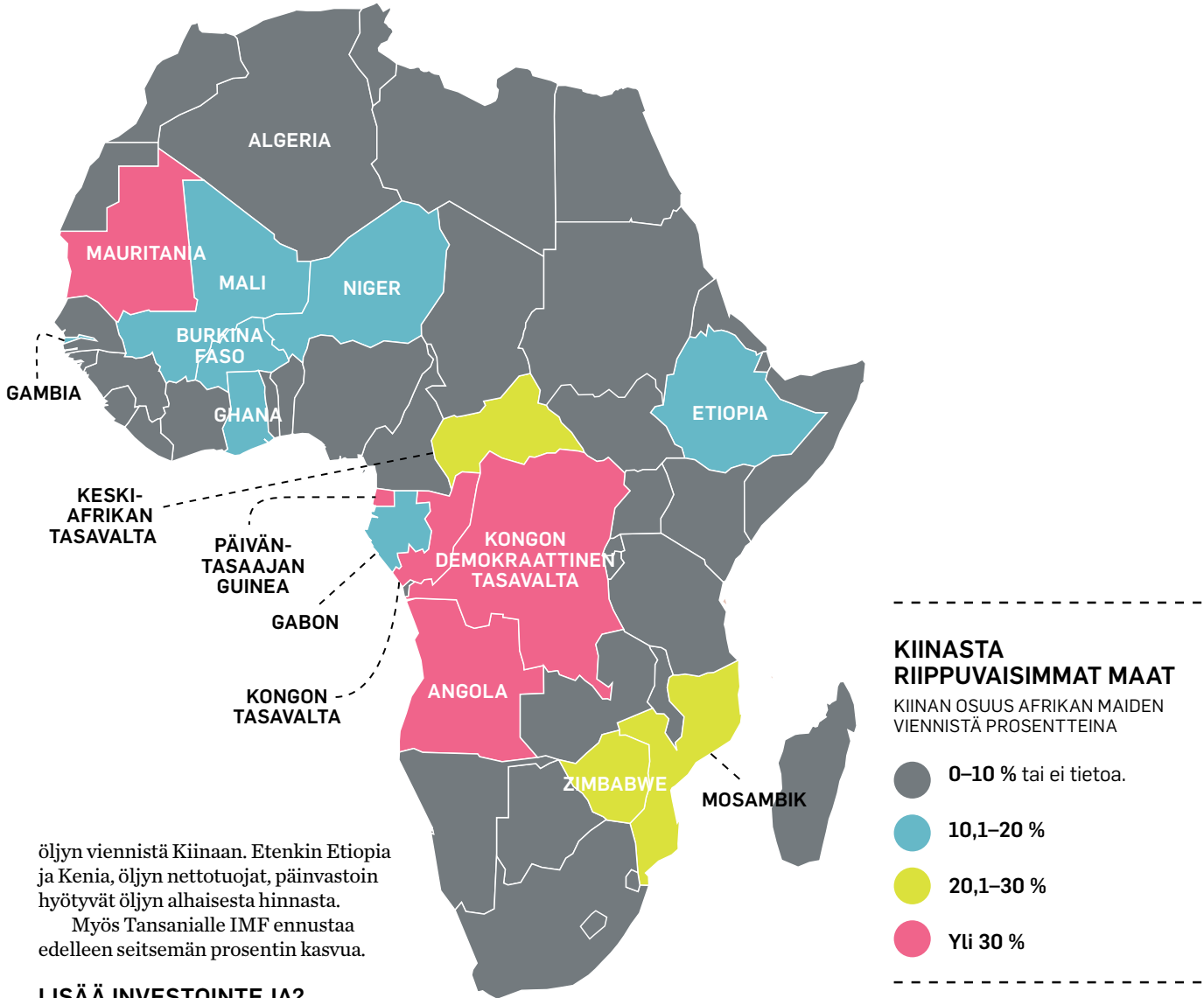
Etelä-Afrikan talous supistui 1,3
prosenttia pelkästään vuoden 2015 toi-
sella neljänneksellä. Syinä olivat eten-
kin hiilen ja teräksen kysynnän lasku.
Tuhansia kaivosteollisuuden työpaik-
koja katosi.

Myös öljyn hinta on matalalla.
Kiinan merkitys öljyn hinnan määrit-
telystä ei ole merkittävä, sillä sen osuus
öljyinkulutuksesta on vain 11 prosenttia.
Öljyn hintaa laskevat muiden muassa
tuotannon kasvu Venäjällä ja Yhdysval-
loissa sekä Iranin öljyn paluu markki-
noille ensi vuonna.

Alhainen öljyn hinta kirpaisee eten-
kin Afrikan öljy talouksissa, kuten Nige-
riassa ja Angolassa. Niiden talouskasvu
on IMF:n mukaan puolittunut nykyi-
sestä seitsemästä prosentista, ja Nige-
riassa jopa ministerien palkat ovat
viivästyneet.

Marraskuun alussa IMF laski en-
nusteensa kuluvan vuoden talouskas-
vusta Saharan eteläpuoleisessa Afri-
kassa 3,75 prosenttiin. Vuonna 2014
alueen talous kasvoi vielä 5 prosenttia.

Maiden välillä on suuria eroja. IMF
arvioi, että Kiinan kasvun hidastumi-
nen vaikuttaa vähiten Keniaan, Norsun-
luurannikkoon ja Etiopiaan. Niiden ta-
loudet eivät ole riippuvaisia metallien ja

öljyn viennistä Kiinaan. Etenkin Etiopia
ja Kenia, öljyn nettotuojat, päinvastoin
hyötyvät öljyn alhaisesta hinnasta.
Myös Tansanialle IMF ennustaa
edelleen seitsemän prosentin kasvua.

LISÄÄ INVESTOINTEJA?
Tutkimuspäälikkö Iikka Korhosen
mukaan Kiinan kasvun hidastuminen ei
ole ohimenevä eikä yllättävä ilmiö.

Esimerkiksi Suomen Pankin en-
nuste Kiinan kasvusta vuosille 2016 ja
2017 on ollut kuusi prosenttia jo puoli-
toista vuotta. Ennustetta ei ole jouduttu
muuttamaan, vaikka varsinkin loppu-
kesästä Kiinan osakemarkkinat laskivat
vauhdilla ja sen talousongelmat nousi-
vat otsikoihin.

Voisi olettaa, että Kiinan investoin-
nit ulkomaille ja myös Afrikkaan li-
sääntyvät, jos omasta maasta ei löydy
entiseen malliin hyviä investointikoh-
teita. Korhosen mukaan Kiinalta on
kuitenkaan turha odottaa mitään äkki-
rynnäkköä Afrikkaan.

”Kiinalaisten yritysten kansain-
välistyminen on kesken. Ne eivät ole
juurikaan laajentaneet tuotantoaan
Kaakkois-Aasiaa kauemmaksi.”

Kiinan kauppaministeriön mu-
kaan Kiinan suorien sijoitusten arvo
Afrikkaan kasvoi kaksikymmenker-
taiseksi vuosina 2005–2014. Nopea
kasvu oli mahdollista, koska lähtötaso
oli hyvin alhainen.

Kiinan Afrikka-sijoitusten koko-
naisarvo on edelleen vain noin 30
miljardia euroa. Se vastaa noin kolmea
prosenttia kaikista sijoituksista, joita

kiinalaiset ovat tehneet ulkomaille.
Kiinasta on sijoitettu Afrikkaa enem-
män Aasiaan, Pohjois-Amerikkaan ja
Eurooppaan.

Kiinalta on luvassa ainakin laina-
muotoista lisärahoitusta.

Joulukuun alussa Kiinan presi-
denti **Xi Jinping** ilmoitti uudesta
rahoituspaketista kymmenen Afrikan
maan kehityshankkeisiin. Kolmivuo-
tisen paketin suuruus on 55 miljardia
euroa, ja se koostuu muiden muassa
vientiluotoista, tukilainoista ja korot-
tomista lainoista. •

Lähde: Lähde: Moody's, IMF

AFRIKKA

Kaksi valtakautta RIITTÄÄ

Afrikkalaiset johtajat pitävät tiukasti kiinni vallastaan. Mielenosoitukset ovat lisääntyneet, sillä valtaosa afrikkalaisista haluaa presidentin vaihtuvan kahden kauden jälkeen.

TEKSTI ERIK NYSTRÖM

Burundilaiset yllättyivät siitä, kuinka pitkälle presidentti **Pierre Nkurunziza** oli valmis menemään, kun hän keväällä ilmoitti hakevansa kolmannelle presidenttikaudelle.

Nuoret burundilaiset oppositioaktivistit halusivat vastata presidentille yhtä näyttävillä mielenosoituksilla kuin burkinalaiset edellisvuonna. Burkina Fasossa rauhanomainen kansannousu syrjäytti **Blaise Compaorén**, joka oli hallinnut 27 vuotta ja yritti niin ikään pysytellä vallassa yli perustuslain salliman kahden kauden.

Burundissa mielenosoitukset eivät vastanneet nuorten odotuksia, kertoo Pohjoismaiden Afrikka-instituutin vanhempi tutkija **Jesper Bjarnesen**. Hän haastatteli mielenosoittajia pääkaupungissa Bujumburassa loppukevästä.

”Turvallisuusjoukot olivat brutaleja. Hallitus oli varautunut protesteihin ja teki kaikkensa estääkseen näyttävän kokoontumisen kaupungin keskustassa.”

Vaalit olivat heinäkuussa. Nkurunziza selviytyi voittajaksi 69 prosentin äänisaaliilla.

YK:n mukaan vaalit eivät olleet vapaat. Marraskuuhun mennessä ainakin 240 ihmistä oli kuollut ja noin 200 000 oli paennut maasta väkivaltaisuuksien takia.

KEINOTTELU KYLÄSTYTTÄÄ

Pierre Nkurunziza seuraa Afrikassa tuttua kaavaa. Kun laki tulee vastaan, valtionpäämiehet yrittävät muuttaa presidenttikausia rajoittavaa pykälää. Burundilaiset ovat kuitenkin muiden afrikkalaisten tavoin kyllästyneet keinotteluun.

Laajat mielenosoitukset hallituksia vastaan ovat moninkertaistuneet Afrikassa niin kutsutun arabikevään jälkeen. Näin laskivat tutkijat **Adam Branch** ja **Zachariah Mampilly** teoksessaan *Africa Uprising* eli Afrikan kansannousut. Kirja ilmestyi tänä vuonna.

Taustalla on heidän mukaansa yhteiskunnan eriarvoistuminen.

Jesper Bjarnesen toteaa, että mielenosoituksilla vastustetaan korruptiota ja kyseenalaisia kansanäänestyksiä, joilla hallitsijat vahvistavat asemaansa. Burkinalaiset ja burundilaiset vaativat, että myös presidentin on kunnioitettava lakia.

”Toive kansannousujen aallosta elää Burkina Fason kaltaisissa maissa.”

Toukokuisesta *Afrobarometer*-tutkimuksesta selviää, että kolme neljästä afrikkalaisesta haluaa presidentin vaihtuvan kahden kauden jälkeen. Kyselyn vastaajat olivat 34 maasta. Silti rajoituksen poistamista on suunniteltu lähes

Pierre Nkurunziza äänestettiin itsensä kolmatta kertaa Burundin presidentiksi viime heinäkuussa. Vaalit olivat kiistanalaiset ja synnyttivät laajoja väkivaltaisuuksia. Kuvassa naiset ylittävät palavaa barrikadia Nyakabigan lähiössä maan pääkaupungissa Bujumburassa.

NUORISO ON ENTISTÄ PAREMMIN PERILLÄ POLITTIKASTA JA VALLAN VÄÄRINKÄYTTÖKSISTÄ.

30 maassa vuodesta 1998 lähtien. Loka-kuun lopussa siinä onnistui **Denis Sassou Nguesso**, joka on hallinnut Kongon tasavaltaa vuodesta 1997.

Ensi vuonna jatkokautta hamuaa **Yoweri Museveni**, joka poisti rajoituksen kymmenen vuotta sitten. Hän on hallinnut Ugandaa jo 30 vuotta.

Ruandan parlamentti hyväksyi syksyllä lähes yksimielisesti perustuslakimuutoksen, joka sallii **Paul Kagamen** jatkavan presidenttinä vuoden 2017 vaalien jälkeen. Muutos tarvitsi kolmen neljäsosan määränemmistön ja vaatii vielä kansanäänestyksen tuen.

Kongon demokraattisen tasavallan **Joseph Kabilan** vastaava yritys tyssäsi mielenosoituksiin. Hän päätyi lykkäämään ensi vuoden vaaleja vuosilla ”varmistakseen niiden uskottavuuden”.

Jotkut johtajat tuntevat itsensä korvaamattomiksi. Toiset ovat syyllistyneet väkivaltaisuuksiin tai kavaltaneet valtion rahoja veroparatiiseihin, mistä he pelkäävät joutuvansa vastuuseen, sanoo Kansainvälisen maatalouden tutkimuskeskus IFPRI:n tutkija **Danielle Resnick**.

”Hallinnot kuluttavat paljon resursseja vallassa pysymiseen. Väkivalta, lahjukset ja tiettyjen ryhmien suosiminen ovat pois kehitykseltä.”

NUORISO YTIMESSÄ

Mielenosoitukset ovat demokratiaan pettyneille kansalaisille viimeinen keino hakea muutosta. Sitä ajavat Danielle Resnickin mukaan vahvimmin nuorisot ja vahvistunut kansalaisyhteiskunta.

Afrikkalaisten keski-ikä on vain 18 vuotta.

Kännykät ovat lisääntyneet, internet ja sosiaalinen media yleistyneet. Niiden ansiosta nuorisot on hyvin perillä politiikasta ja vallan väärinkäytöksistä.

Myös kansalaisjärjestöt ovat entistä paremmin verkostoituneita. Ne pystyvät kanavoimaan tyytymättömyyden mielenosoituksiksi. Myös populaarikulttuurin tähdet, kuten rap-artistit, saavat isot massat helposti liikkeelle, Resnick sanoo.

Burkina Fasossa mielenosoituksia johti ammattiliittojen ja nuorisojärjestöjen koulutettu keskiluokka. Osallis-

tujista suurin osa oli kuitenkin köyhiä nuoria.

”Ihmiset alkavat olla sitä mieltä, että jos vallitseva tilanne ei riitä muistakukaan maissa, miksi se riittäisi heille”, Resnick sanoo.

Vaikka eri valtioiden lähtökohdissa on samankaltaisuuksia, mielenosoitusten ”aallostaa” on vielä varhaista puhua, sanoo **Brian Klaas**. Hän on London School of Economics -yliopiston vertailevan politiikantutkimuksen tutkija.

”Äänestäjät voivat hetkeksi yhtyä vaatimukseen, että presidentin on noudatettava lakia. Muita yhteisiä tavoitteita ei vielä ole.”

MYRKKYÄ INVESTOINNEILLE

Ylipitkät valtakaudet ovat haaste Saharan eteläpuolisen Afrikan kehitykselle. Maiden menestys kytkeytyy usein yhden henkilön kykyyn tai kyvyttömyyteen johtaa maataan.

Ruanda ja Uganda ovat Paul Kagamen ja Yoweri Musevenin aikana nousseet syvästä alhosta verrattain kukoistaviksi talouksiksi ja alueellisesti vaikuttaviksi. Ugandassa köyhyys on vähentynyt 2000-luvulla enemmän kuin missään muussa Afrikan maassa. Ruandassa etnisten ryhmien tasa-arvo on kasvanut vuoden 1994 kansanmurhan jälkeen.

Etiopiassa yksinvaltaa harjoittaa Vallankumouksen demokraattinen rintama -puolue EPRDF, joka liittolaisineen sai lähes sata prosenttia äänistä toukokuun parlamenttivaaleissa.

Oppositio ja ihmisoikeusjärjestöt syyttävät EPRDF:ää vastustajien hyljennämisestä ja toimittajien vangitsemisesta. Silti Etiopia on yksi Afrikan nopeimmin kasvavista talouksista. Rahaa käytetään myös infrastruktuuriin ja köyhyyden poistamiseen.

”Kehitys on näille maille elinehto. Muuten tuoreessa muistissa olevat väkivaltaisuuudet saattavat leimahtaa uudestaan”, Danielle Resnick selittää.

Talouskasvu ei kuitenkaan kerro kaikkea. Etiopia, Ruanda ja Uganda ovat yhä tilastojen pohjasakkaa, kun tarkastellaan bruttokansantuotetta asukasta kohden. Äärimmäinen köyhyys on vähentynyt huimaa tahtia

muttei riittävästi. Vallanpitäjät ovat kuitenkin oikeuttaneet asemansa syrjäyttämällä heitä pahempia hallitsijoita ja tuomalla maihinsa kauan kaivattua vakautta.

Angolassa kehitystä ja talousuudistuksia on laiminlyöty. Rahoja viime vuosikymmenen öljyboomista käytettiin liittolaisten lahjomiseen ja turvallisuusjoukkojen varustamiseen, käytännössä **José Eduardo Dos Santosin** valta-aseman varmistamiseen. Hän nousi presidentiksi vuonna 1979. Viime vuonna öljyn maailmanmarkkinahinta laski ja sysäsi maan taloudelliseen kriisiin. Nyt hallitus tukahduttaa mielenosoituksia väkivalloin.

Levottomuudet ovat myrkkä investoinneille, ja autoritaarisissa valtioissa yhteiskunta on suuremmissa vaaroissa romahtaa kuin demokratioissa. Kahden presidenttikauden sääntö on tärkeä enustettavuuden kannalta, sanoo Resnick.

”Ihmiset kehuvat Ruandan ja Etiopian saavutuksia. Sama toimii kuitenkin demokratioissa, joissa omistaudutaan vallassa pysymisen sijaan yhteisille kehitystavoitteille.”

TOIVOA ESIMERKEISTÄ

Kuluvana vuonna Namibian **Hifikepunye Pohamba** ja Tansanian **Jakaya Kikwete** antoivat tilaa seuraajilleen toisen kautensa päätteeksi. Nigeriassa **Goodluck Jonathanista** tuli ensimmäinen istuva presidentti, joka myönsi vaalitappionsa. Hän oli vallassa yhden kauden.

Pohamballe myönnettiin maaliskuussa Mo Ibrahim -säätien palkinto. Saajaksi kelpuutetaan entinen presidentti, joka on kehittänyt maataan ja luopunut vallasta lainmukaisesti. Palkinto on tarkoitettu jokavuotiseksi. Sopivat ehdokkaat ovat olleet harvassa, joten vuodesta 2007 alkaen palkinto on jaettu vain kolmesti.

Jesper Bjarnesen uskoo, että Burkina Faso kehittyy toimivaksi demokradiaksi. Ratkaisevaa on ollut kansainvälisen yhteisön tuki maan poliittisen kriisin ratkaisemiseksi ja kansalaisyhteiskunnan vahvuus suhteessa armeijaan.

Burundi edustaa täysin päinvastaista suuntaa. Alussa vain opposition edustajia murhattiin, nyt uhreiksi joutuvat kaikki hallituksen vastustajat. •

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

Heinäkuussa joukko entisiä presidenttejä keskusteli johtajuudesta Uongozi-instituutissa. Kuvassa vasemmalta Namibian Hifikepunye Pohamba, Ghanan Jerry Rawlings, Tansanian Benjamin Mkapa, Nigerian Olusegun Obasanjo, Botswanan Festus Mogae ja Malawin Bakili Muluzi. Tilaisuudessa puhui myös Ugandan nykyinen presidentti Yoweri Museveni.

KOHTI PAREMPAA JOHTAJUUTTA

Tansanialaisille vaikuttajille opetetaan, että johtajien vaihtuminen on sääntö eikä poikkeus.

TANSANIALAINEN Uongozi-instituutti (suomeksi johtajuus) on kouluttanut viisi vuotta Suomen tuella valtion virkamiehiä, yksityisen sektorin johtajia ja kansalaisjärjestöjen vaikuttajia pääkaupungissa Dar es Salaamissa.

Rahoitusta on myönnetty yhteensä 19 miljoonaa euroa vuoteen 2017, kertoo **Kari Alanko**. Hän on ulkoministeriön Afrikan ja Lähi-idän osaston apulaisosastopäällikkö ja viime syksystä alkaen instituutin johtokunnan puheenjohtaja.

Lähi vuosien päätavoite on kouluttaa johtajia sisäistämään YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Tavoitteita on seitsemän toista, ja niihin kuuluvat köyhyyden poistaminen ja sukupuolten välisen tasa-arvon luominen.

”Jos johtajat sisäistävät tavoitteet, Afrikasta tulee vauraampi ja tasa-arvoisempi.”

Alanko painottaa kolme asiaa, joita instituutti pyrkii opettamaan. Ensinnäkin päätöksiä on pyrittävä tekemään parhaan mahdollisen tiedon perusteella. Toiseksi kehitystä on katsottava kokonaisuutena

eikä vain eliitin näkökulmasta, ja kolmanneksi johtajien vaihtuminen on sääntö eikä poikkeus.

PRESIDENTIT KYLÄSSÄ

Myös Afrikan maiden presidentit osallistuvat instituutin tapahtumiin. Heinäkuussa Ugandan presidentti **Yoweri Museveni** ja kuusi entistä Afrikan maiden presidenttiä kävivät keskustelemasa johtajuudesta.

Myös presidentti **Martti Ahtisaari** ja Norjan entinen pääministeri **Gro Harlem Brundtland** ovat vierailleet instituutissa.

Tansanian entinen presidentti **Jakaya Kikwete** on Alangon mukaan hyvin sitoutunut instituuttiin ja rohkaisee virkamiehiään hakemaan sen koulutuksiin.

”Pyrimme jatkamaan sujuvaa yhteistyötä seuraavan presidentin kanssa”, Alanko sanoo ja viittaa vuodenvaihteessa tapahtuvaan vallanvaihdokseen.

Instituutissa työskentelee parikymmentä henkilöä. Alanko kertoo, että instituutti pyrkii lähitulevaisuudessa ulottamaan koulutustarjontansa entistä enemmän myös muihin Itä-Afrikan maihin.

Säckar av koka lastas i skymningen. Byn Villa Progreso är, precis som övriga samhällen i Vrae, utfattigt. De senaste mätningarna från FN:s barnfond Unicef visade på att 92 procent av Vraes invånare levde under fattigdomsgränsen och närmare 47 procent levde i extrem fattigdom.

PERU

Längst ned i KOKAINETS NÄRINGSKEDJA

Ingenstans i världen odlas så mycket koka som i peruanska Vrae. Längst ned i mångmiljardindustrin finns fattiga småbönder.

TEXT IVAR ANDERSEN BILDER JESPER KLEMEDSSON

Perus ekonomi har under det senaste decenniet varit en av de snabbast växande i världen. Vid gränsen till Vraedalen slutar framgångssagan. Regionen är både landets fattigaste och hårt militariserad.

Undantagstillstånd råder och försvarsministeriet har sista ordet i alla frågor som rör dalen. Totalt är omkring 4 500 soldater stationerade här. Med en befolkning på runt 200 000 innebär det nästan en soldat per 20 invånare.

Varför är ett utarmat lantbruksdistrikt fokus för denna massiva insats? Det handlar dels om att det är till Vraes svårtillgängliga djungel resterna av den maoistiska gerillan Sendero Luminoso har tagit sin tillflykt. Men främst handlar det om koka.

Enligt den senaste uppskattningen från FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå UNODC omsätter den internationella kokainhandeln årligen 76 miljarder euro. Kokainhandeln har varit nära att störta stater, finansierat otaliga terrordåd och lämnat tiotusentals döda i sitt kölvatten.

Men allt börjar med koka. Andernas heliga blad är den ekonomiska livlinan för tusentals familjer. Och samtidigt den minsta byggstenen i den lönsamma narkotikapyramiden.

Koka är så värdefull att den tycks dömd att skapa lidande och konflikt. Och ingenstans i världen odlas det så mycket koka som i Vrae.

BARNARBETE

I byn Santiaro, djupt inne i Vraes djungel, täcks svarta presenningar av tjocka lager kokablåd. Miguel Eguabil, 14 år, fyller en säck av plastväv. Att barn hjälper till med skörden är mer regel än undantag. När skoldagen är slut tar lantbruket vid.

Myllret av blad lurar ögat. Det ser ut som hundratals kilo. En mindre förmögenhet. I själva verket är det 72 kilo, förknippade med höga produktionskostnader.

”Fyra personer har arbetat hela dagen för att skörda det här”, förklarar en lantbrukare.

För 72 kilo koka betalar statliga Enaco, 480 soles, motsvarande 135 euro. Av dessa går drygt 30 euro till att avlöna

dem som plockat blad. Transporten till närmaste Enacokontor kostar lika mycket.

Marginalerna är obefintliga. Men pengarna måste räcka tills nästa skörd. Därför säljer de allra flesta hellre till de narkotikakarteller som betalar nästan dubbelt så mycket. Och erbjuder hämtning i den egna hembyn.

”Om Enaco betalade bättre skulle vi självklart sälja till dem men som det är nu måste vi sälja till den som betalar bäst”, säger kokafarmaren Garcon Teodoro.

Det betyder i klarspråk att han säljer till narkotikasmugglarna. Teodoro är fåordig om detaljer men förklarar att relationen till kartellerna är god.

”De är fredliga, allt går lugnt till. Vi har inga problem med dem.”

ODLAR MEST KOKA I VÄRLDEN

År 2013 bekräftade FN att Peru tagit över positionen som världens ledande kokaproducent från Colombia. Enligt UNODC:s senaste siffror odlades under fjolåret 100 840 ton koka på en landareal av knappt 43 000 hektar. Råvara

"VI MÅSTE ODLA KOKA FÖR ATT ÖVERLEVA."

som räcker för att producera 285 ton högkvalitativt kokain.

Samtidigt är lantbrukarna längst ned i kokainets näringskedja utfattiga. När FN:s barnfond Unicef för knappt tio år sedan försökte kvantifiera misären kategoriserades 92 procent av Vraes runt 10 000 kokabönder som fattiga. Närmare 47 procent levde i extrem fattigdom – med mindre än en amerikansk dollar att disponera per dag. Ingenting tyder på att situationen förändrats nämnvärt sedan dess.

Med en säck knuten runt livet drar **Reida Tineopa**, 21 år, bladen av buskarna för hand.

”Det är hårt arbete att plocka. Men det finns inga andra jobb här”, säger hon.

Drömmen är att spara ihop till en egen jordplätt. Hon och maken har räknat på det. De skulle fortfarande behöva sälja sin arbetskraft men egen jord skulle göra vardagen lite lättare för det unga paret och deras ettårige son.

”Om vi sparar i två-tre år kanske vi lyckas samla ihop tillräckligt för att köpa en hektar”, säger hon.

KOKABLADET HELIGT

Kokan betraktas som helig i peruansk kultur. Att tugga koka är utbrett, liksom att brygga te av bladen. Effekten är milt uppiggande och hungerdämpande. Av dagens inhemska produktion går en knapp tiondel, eller 9 000 ton, till vad som kallas traditionell konsumtion.

Eget bruk av koka har aldrig kriminaliserats. Men att odla är bara lagligt om lantbrukaren står under kontrakt med statliga Enaco.

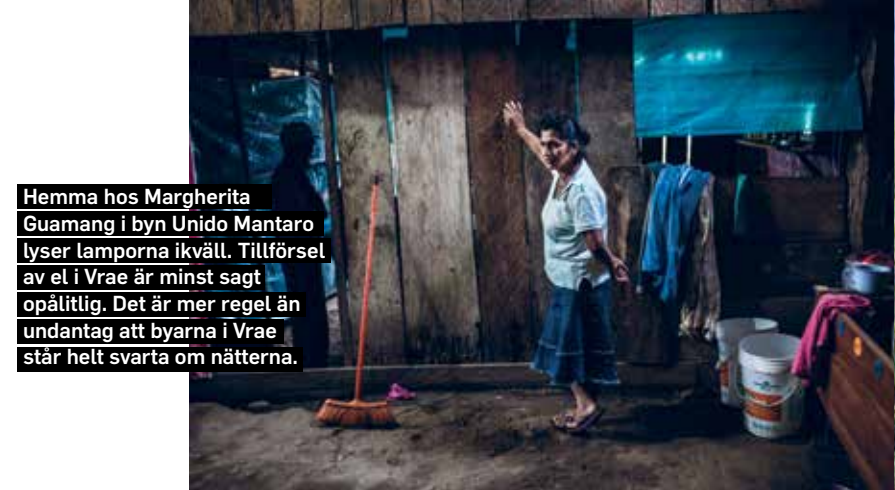
Problemet är bara att det är omöjligt att leva på vad Enaco betalar, säger **Moises Quispe** på kokaböndernas samlingsorganisation Fepa-Vrae.

”Vi måste odla koka för att överleva men regeringen försöker uttradera den”, säger han.

Fepa-Vrae kräver att kokaproduktion ska legaliseras. Regeringen försöker istället uppmåna bönderna att satsa på lagliga alternativ som kakao och kaffe. Dessa grödor klarar att växa i djungelns näringsfattiga jord men betingar ett lägre kilopris än kokan. Och ger dessutom bara en skörd om året.

När skoldagen är slut tar lantbruket vid. 14-åriga Miguel Eguabil fyller säck efter säck med saltorkad koka i byn Santiaro. Att barn hjälper till med skörden är mer regel än undantag.

Hemma hos Margherita Guamang i byn Unido Mantaro lyser lamporna ikväll. Tillförsel av el i Vrae är minst sagt opålitlig. Det är mer regel än undantag att byarna i Vrae står helt svarta om nätterna.

Reida Tineopa, 21, är daglönare på kokafälten i Vrae. Drömmen är att spara ihop till en egen bit mark.

Familjen Gonzales Huaman äter middag.

”Koka kan man skörda var tredje månad”, säger Quispe.

”Vi förespråkar laglig försäljning för att slippa problem med militären och polisen men många säljer ändå till maffian. De betalar mer och människor behöver försörja sina familjer.”

”LÅNG RAD KRÄNKNINGAR”

I dag försöker militären utrota kokan med våld och de bönder som försöker försvara sitt levebröd drabbas hårt.

”Vi har dokumenterat en lång rad kränkningar av mänskliga rättigheter. Det handlar om militära ockupationer

På de flesta håll i Peru
avväpnades ronderos efter
inbördeskrigets slut, men
i Vrae är de fortfarande aktiva.

av samhällen och skolor, frekventa utgångsförbud och försvinnanden”, säger **Ricardo Soberon**.

Från år 2011 till 2012 var han chef för den statliga peruanska antinarkotika-byrå Devida. I dag leder han Limabase-rade tankesmedjan CIDDH som verkar för att stärka de mänskliga rättighetersnas ställning i narkotikapolitiken.

Som Devidachef hade han viss framgång med en mer utvecklings-betonad linje för kokabekämpning. Ekonomiskt stöd för byte till andra grödor kombinerades med administrativt bistånd till lokala jordbrukskooperativ.

Metoderna fick beröm av både USA:s president **Barack Obama** och UNODC. Men han lyckades aldrig lösa problemet i Vrae under sin tid på den statliga myndigheten. Och sanningen är att han inte har någon lösning nu heller, medger Soberon.

”I Lima tror en del människor att regeringen kan tillämpa samma kriterier som vid kusten där intensivt jordbruk har blomstrat till följd av intressanta världsmarknadspriser på citron, druvor och sparris. Men den typen av jordbruk är inte möjligt i djungeln.”

En säck kommer lastad. Av Perus inhemska produktion går endast en knapp tiondel, 9 000 ton, till vad som kan beskrivas som traditionell konsumtion. Resten genomgår en kemisk process för att göra kokain av bladen och smugglas därefter vidare till den europeiska och nordamerikanska marknaden.

Istället fortsätter militärens försök att förstöra kokaplantagerna. En enligt Soberon djupt destruktiv strategi som dikterats av USA och slår mot en av landets mest utsatta grupper.

”Peru har varit ålagt att tillämpa de åtgärder som USA föreslagit i det krig mot narkotikan som pågått från 1989 och fram tills i dag. Och att förstöra kokaplantager har varit det viktigaste verktyget”, säger han.

BRIST PÅ MÖJLIGHETER

I vanliga fall arbetar **Maria Guillen Huamans** på fälten men söndagen är vigd åt Gud och hushållsarbete. Hon tvättar kläder medan barnen leker i Rio Mantaro, den grumliga flod som gett byn Unido Mantaro dess namn.

”Förra året var värst”, säger hon.

”Vi hörde armén skjuta överallt. När vi träffade dem på vägarna var de hotfulla och brydde sig inte om att de skrämd barnen.”

Den 25-åriga tvåbarnsmamman samlar rösten.

”Det här året är det bättre. Nu är det stora problemen vatten, el och utbildning. Men jag är fortfarande rädd att regeringen ska komma hit och förstöra våra odlingar. Hur ska vi då leva?”

Då och då kastar Guillen Huaman en blick mot barnen som leker i floden.

”Min yngsta är sjuk. Hon har tyfoid-feber och anemi. Jag tror det är för att hon har druckit vattnet från floden. Jag ber för att hon ska bli frisk men hon har varit sjuk i fyra månader nu.”

Närmsta klinik ligger flera timmars bilfärd bort. Resan kostar, läkarbesöket kostar, medicinerna kostar. Guillen Huaman och hennes make tillhör det fattiga Vraes allra fattigaste grupp. De som inte har eget land utan enbart skördar koka åt andra.

Guillen Huamans skjul har väggar av plank och korrugerad plåt till tak. Några hönor går fritt på jordgolvet.

På en lokal restaurang
sitter Eli Pareja
Blas och Viki Huicho
tillsammans med en
väninna och tittar på tv.

”Jesus lyser upp livet”, säger en affisch på väggen.

”Om man jämför med städer som Lima så finns det ingen kriminalitet, så på det sättet är det bra här”, säger Guillen Huaman.

”Vi har problem med armén förstås, men annars är det ett bra ställe att bo. Lugnt och fint.”

Hon medger själv att hon letar ljuspunkter. Jesus är en klen tröst när solen bränner under de långa arbetsdagarna på fälten. ”Lugnt och fint” betalar inte dotterns vård.

Guillen Huaman är en kugge i en maskin som årligen omsätter miljardbelopp. Mycket lite av det letar sig ned till henne och familjen. Men smulorna är en försörjning, om än knapp. Den enda som står Guillen Huaman till buds.

”Vi har ingen utbildning, det här är de enda jobb vi kan få. Annars skulle vi åka någon annanstans och skapa en framtid för våra barn.”

Skribenten är svensk frilansjournalist.

PERU 2014

- Folkmängd 31 miljoner
- Ekonomisk tillväxt 2,4 procent
- Bruttonationalprodukt per capita 6 031 euro / Finland 46 310 euro (2013)
- Fattigas andel av befolkningen 24 procent

Källa: Världsbanken

Nettiyhteys JOKA MAJAAN

Rahakkaat suuryhtiöt suunnittelevat edullisia internetyhteyksiä koko maailmaan. Niistä hyötyisivät etenkin syrjäseutujen ja slummien asukkaat.

Lennokit, ilmapallot ja minisatelliitit, jotka tuovat internetin maailman syrjäisempiin kolkkiin. Ne voivat olla todellisuutta vuosikymmenen kuluttua, toteaa tulevaisuudentutkija **Risto Linturi**.

Hän perustelee näkemystään nopealla teknisellä kehityksellä ja laitteiden halventumisella.

”Robottilennokkeihin, satelliitteihin ja ilmapalloihin kehitetään entistä kevyempiä materiaaleja. Myös aurinkopaneelit ja akut, joita käytetään energianlähteinä, ovat yhä tehokkaampia ja edullisempia.”

Linturi on erikoistunut tekniikkaan. Hänestä jättiläislennokit ovat erityisen lupaavia. Niitä voidaan lennättää tarkasti siellä, missä internetyhteyttä tarvitaan.

”Nykyiset satelliitit kiertävät matalla ja lentävät suuren osan aikaa asuttamattomien alueiden, esimerkiksi Saharan tai Tyynenmeren, yläpuolella. Toki kattavuus on taattu, jos satelliitteja laitetaan avaruuteen tarpeeksi monta.”

Satelliittiyhteyksien kautta internetiin pääsee jo lähes kaikkialla. Sähköpostien lähettäminen ja verkossa surffailu on kuitenkin tuskallinen hidasta ja kallista.

Uusien hankkeiden kehittäjät lupavat huomattavasti nopeampia yhteyksiä ja ennen muuta hintoja, joihin myös köyhillä ihmisillä on varaa. Linturin mielestä olennaisinta on, että yhtey-

MAAILMANLAAJUINEN INTERNET LISÄÄ DEMOKRATIAA JA SANANVAPAUTTA.

det saadaan tulevaisuudessa alueille, joihin ei kannata vetää maakaapeleita tai rakentaa matkapuhelinverkkojen tukiasemia.

”Syrjäseutujen ja slummien asukkaat hyötyvät, sillä nykyiset yhteydet ovat varsin kalliita ja huonolaatuisia.”

LÄÄKKEITÄ LENNOKEILLA

Risto Linturi otaksuu, että kattavien internetyhteyksien ansiosta miljoonat kehitysmaiden asukkaat pääsevät hyötymään uusista teknisistä keksinnöistä ja sovelluksista.

Esimerkiksi kauko-ohjattavilla lennokeilla voidaan tulevaisuudessa kuljettaa vaikka lääkkeitä vaikeakulkuihin paikkoihin. Lennokkien ohjaaminen edellyttää katkeamatonta internetyhteyttä.

Entistä paremmat tietoliikennetyhteydet helpottavat myös kaupunkilaisia, jotka lähettävät rahaa köyhille sukulaisilleen kotikyliinsä. Monissa Afrikan maissa matkapuhelimella maksaminen on jo nyt huomattavasti yleisempää kuin Euroopassa.

Internetin paikannuspalvelut hyödyttävät esimerkiksi paimentolaisia.

Eläimen kaulaan ripustetaan lähetin, jonka avulla voi seurata lauman liikku- mista laajallakin pensassavannilla.

”Kattavat yhteydet lisäävät myös turvallisuutta. Esimerkiksi avomerelle voidaan sijoittaa antureita, jotka hälyttävät lähestyvistä tsunamista internetin kautta”, Linturi sanoo.

Taivaalta tulevista signaaleista on sekin etu, etteivät maanjäristykset tai hirmumyrskyt pysty katkaisemaan niitä yhtä helposti kuin maanpäällisiä yhteyksiä.

DEMOKRATIA VAHVISTUU

Turun yliopiston tulevaisuudentutkimuksen professori **Markku Wilenius** toteaa, että internet vahvistaa heikossa asemassa olevia väestöryhmiä.

”Yhä useammat ihmiset voivat välittää ja hakea tietoa vapaasti.”

Se taas tarkoittaa, että ihmiset voivat taistella esimerkiksi ihmisoikeusloukkauksia tai paikallishallinnon korruptiota vastaan. Epäkohtien paljastuminen ei vaadi enää sitä, että jokin perinteinen tiedotusväline uutisoi niistä, Wilenius toteaa.

Myös Risto Linturin mielestä maailmanlaajuinen internet lisää demokratiaa ja sananvapautta. Valtiot voivat tosin ärsyntyä tästä ja rajoittaa kansalaistensa pääsyä internetiin.

”On kiintoisaa nähdä, saavatko Googlen ilmapallot leijailta Kiinan ilmatilassa vai ammutaanko ne alas”, Linturi miettii.

Hän toteaa, että itsevaltaisesti hallitut valtiot voivat myös käyttää matalla lentäviä satelliitteja ja lennokkeja kansalaistensa valvontaan.

”Niihin on helppo yhdistää tehokkaita seurantalaitteita. Jo nykyisten kameroiden optiikalla voidaan valvoa kymmenen neliökilometrin aluetta niin, että kamera erottaa varpusen puusta. Lisäksi laitteet tallentavat kaiken.”

Tallentavista kameroista voi Linturin mukaan olla hyötyä myös rikosten ratkaisussa.

VOITTOA YRITYKSILLE

Maailmanlaajuisia internetiä valmis- televat yritykset esiintyvät mielellään maailmaa parantavina hyväntekijöinä. Esimerkiksi Facebookin perustaja **Mark Zuckerberg** esitteli suunnitelmi- aan syyskuussa YK:n yleiskokouksessa.

Markku Wilenius muistuttaa, että hankkeista on saatava kaupallisesti kannattavia.

”Jo osakeyhtiölakien mukaan yrityksen velvollisuus on tuottaa omistajilleen voittoa. Näissä asioissa ei kannata olla turhan sinisilmäinen.”

Wileniuksen mielestä on välttämätöntä, että internetyhteyksistä ja käyttäjämaksuista päätetään demokraattisesti maailman valtioiden kesken. Se taas edellyttää julkisten tahojen ylläpitämää järjestelmää, joka on aidosti maailmanlaajuinen.

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

GOOGLEN ILMAPALLOT (PROJECT LOON)

Taustajoukot:
Internetyhtiö Google.

TEKNIikka: Internetin tukiasemat asennetaan helium- palloihin, jotka nostetaan lento- konereittien yläpuolelle noin 20 kilometriin. Palloa voi ohjata vaihtamalla korkeutta ilma- virtojen mukaan. Pysyy kunnossa puoli vuotta, jonka jälkeen korvataan uudella.

LIIKEIDEA: Satelliittiyhteyttä käyttävät paikalliset teleope- raattorit, jotka voivat tarjota asiakkailleen 3G- ja 4G-yhteyksiä myös maanpäällisten tukiasemien kantaman ulkopuolella tai kaukana niistä. Google saa internetpalveluilleen uusia käyttäjiä ja siten lisää mainostuloja.

AIKATAULU: Palloja on testattu Uudessa-Seelannissa. Ensi vuonna niitä kokeillaan Indonesiassa.

FACEBOOKIN LENNOKIT

TAUSTAJOUKOT: Osa internet-yhtiö Facebookin vetämää internet.org-ohjelmaa, jonka tavoitteena on levittää internet kehitysmaiden asukkaille. Lennokien ohella aiotaan käyttää myös satelliitteja maanpäällisten yhteyksien täydentämiseen.

TEKNIikka: Aurinkovoimalla toimivat jättiläislennokit lentävät noin 20 kilometrin korkeudella ja lähettävät internetyhteyteen tarvittavan signaalin maahan. Lennokit voivat olla jumbojetin suuruisia ja pysyä ilmassa yhtäjaksoisesti kolme kuukautta.

LIikeidea: Tarjoaa ilmaisen internetyhteyden määrättyihin Facebookin omistamiin palveluihin. Tämä tuo yhtiölle lisää asiakkaita ja mainostuloja.

Aikataulu: Ei vielä tiedossa.

Lähteet: Internethankkeiden kotisivut, lehtitiedot

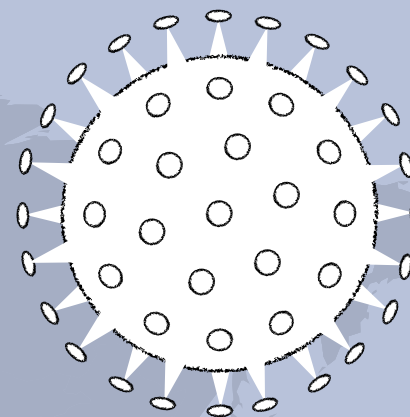
INTERNETIN ANSIOSTA MILJOONAT KEHITYSMAIDEN ASUKKAAT PÄASEVÄT HYÖTYMÄÄN UUSISTA TEKNISISTÄ KEKSINNÖISTÄ JA SOVELLUKSISTA.

SPACEX:N SATELLIITIT

TAUSTAJOUKOT: Avaruusraketti-yhtiö SpaceX, jonka omistaa miljardööri **Elon Musk**. Hän on perustanut rahansiirtopalvelu PayPalin ja sähköautoyhtiö Teslan. Myös hakukoneyhtiö Google on sijoittanut rahaa SpaceX:ään.

TEKNIikka: Hinnaltaan edulliset, nykyisiä pienemmät satelliitit. Liikeidea: Hankkeen kustannusarvio on reilut 8,4 miljardia euroa. Google saa uusia käyttäjiä ja lisää tuloja nettimainonnasta. SpaceX saa rahaa, kun se toimittaa satelliitit avaruuteen.

Aikataulu: Vasta ideointiasteella.

ONEWEBIN SATELLIITIT

TAUSTAJOUKOT: Internetyhtiö OneWeb, jonka on perustanut yhdysvaltalainen yrittäjä **Greg Wyler**. Kumppani on Airbus Defence and Space -yhtiö, joka valmistaa satelliitit. Mukana myös ilmailualan miljardööri **Richard Branson**, jonka Virgin Galactic -yhtiön avaruusalusukset kuljettavat satelliitit avaruuteen.

TEKNIikka: Internetlähetin on minisatelliitissa, joka painaa 150 kiloa. Yhtiö aikoo lähettää 648 minisatelliittia 1 200 kilometrin korkeuteen. Satelliitit ovat yhteydessä yhtiön myymiin tukiasemiin maassa. Tukiasema muodostaa ympärilleen parin sadan metrin päähän ulottuvan lähiverkon, josta pääsee internetiin esimerkiksi kännykällä tai tabletilla.

LIikeidea: Esimerkiksi avustajajärjestö tai paikallinen teleoperaattori voi ostaa "edulliseksi" luvatus tukiaseman. Asiakkaat maksavat yhteyden käyttämisestä tukiaseman omistajalle. Satelliittijärjestelmän arvioidaan maksavan vähintään 1,4 miljardia euroa.

Aikataulu: Vuonna 2019.

MUUTA: Greg Wyler omistaa jo O3B-satelliittijärjestelmän, joka on rakentanut puhelinoperaattoreille satelliittiyhteyksiä muun muassa Tyynenmeren saarilla.

Suomalainen Sibesonke-yritys on kehittänyt matkapuhelinsovelluksen, jonka avulla tansanialainen viljelijä saa tietoa muiden muassa lannoituksesta ja tuholaisten torjunnasta.

HYÖTYÄ VILJELIJÖILLE

TANSANIAN SYRJÄKYLISSÄ ei vielä ole kattavaa internetiä, mutta arkea helpottavia palveluja saa matkapuhelimen kautta. Yksi niistä on suomalaisen Sibesonke-yrityksen mFarming-sovellus, joka on kehitetty tansanialaisille maanviljelijöille.

Yrityksen perustaja **Uwe Schwarz** sanoo, että viljelijät saavat palvelusta tietoa esimerkiksi viljelykasvien ja karjan kasvatukseen, kuten neuvoja lannoitukseen tai tuholaisten torjuntaan. Myös sääennusteet voi tarkistaa.

Ehkä olennaisinta viljelijöille on, että palvelu päivittää jatkuvasti maataloustuotteiden hintoja paikallisilla markkinoilla.

"Matka lähimpään kaupunkiin kyselemään hintoja voi olla pitkä. Nyt viljelijä pystyy ajoittamaan tuotteidensa myynnin niin, että hän saa parhaan mahdollisen maksun."

Schwarz kertoo, että yhteistyö Tansanian maatalous-, ruokaturva- ja osuuskuntaministeriön sekä karja- ja kalastusministeriön kanssa on jatkunut kaksi vuotta.

PUOLI MILJOONAA KÄYTTÄJÄÄ

Sibesonken liiketoiminta perustuu mainostuloihin ja markkinointiyhteistyöhön muiden muassa lannoite- ja torjunta-ainevalmistajien kanssa.

Osa tuloista tulee käyttäjämaksuista. Esimerkiksi tekstiviestillä tilattavat sääpalvelut ovat maksullisia.

mFarming-palvelulla on noin puoli mil-

joonaa tansanialaista käyttäjää. Uwe Schwarzin mukaan kasvunvaraa on huomattavasti, sillä kolme neljästä tansanialaisesta elää maanviljelystä. Se tarkoittaa noin 37,5 miljoonaa ihmistä.

Sibesonke sai Finnpartnershipin liikekumppanuustukea hankkeen valmisteluun. Finnpartnership neuvoa ja tukee taloudellisesti suomalaisten yritysten liiketoimintaa kehitysmaissa.

Sibesonke oli myös ensimmäisiä yrityksiä, jotka hyväksyttiin BEAMiin, ulkoministeriön ja innovaatio- ja tutkimusministeriön ohjelmaan. Viisivuotinen ohjelma on suunnattu yrityksille, tutkimuslaitoksille ja järjestöille, jotka kehittävät ratkaisuja kehitysmaiden ongelmiin.

Schwarz seuraa kiinnostuneena maailmanlaajuisten internethankkeiden kehitystä, joka avaa tietä uusille palveluille Afrikan köyhällä maaseudulla.

"Yhteydet eivät yksin riitä. Internetistä on löydettävä tietoa, josta on oikeasti hyötyä. Esimerkiksi viljelijälle on vähän iloa netistä löytyvästä yleisestä tiedosta. Hän tarvitsee paikallista, juuri hänen tarpeisiinsa räätälöityä tietoa."

Schwarzin mukaan entistä paremmat tietoliikennetyhteydet antavat mahdollisuuden kuvien ja videoiden siirtoon. Viljelijä voisi esimerkiksi kuvata kännykälläan kasvitaudin runteleman peltonsa ja lähettää kuvan asiantuntijan arvioitavaksi.

GET THE HELL OUT OF LIBERIA, EBOLA!

AND DON'T

COME BACK..!

LIBERIA

ENNEN JA JÄLKEEN EBOLAN

Kun liberialainen puhuu sodasta, hän saattaa tarkoittaa maan pitkää sisällissotaa 1990- ja 2000-luvuilla tai sotaa ebolaa vastaan. Ebolaepidemia piinasi Liberiaa maaliskuusta 2014 viime kesään asti. Hallitus rajoitti voimakkaasti liikkumista. Etenkin naiset köyhtyivät, sillä maataloustuotteita oli vaikea myydä. Nyt toreilla on taas elämää, mutta jälleenrakennus kestää vielä pitkään. Neljä viidestä liberialaisesta elää alle 1,20 eurolla päivässä. Epidemian aikana talouskasvu hidastui ja monet menettivät elinkeinonsa. Ebolasta selviytyneitä ja heidän läheisiään syrjitään edelleen.

KUVAT VILLE PALONEN TEKSTI MINNA ELO

West Pointin slummissa asuu yli 75 000 ihmistä. Slummi on torialueen kupeessa Liberian pääkaupungissa Monroviassa. Puhdasta vettä ja viemärintiä ei ole. Alueella on vain muutama yleinen käymälä. Ebolaepidemian aikana viranomaiset sulkiivat ainoan tien slummiin ja eristivät alueen. Asukkaat protestoivat, sillä ruoasta oli pulaa eikä ebolaan menehtyneiden ruumiita voitu kuljettaa pois. Muutaman viikon jälkeen karanteeni lopetettiin.

Ebolaepidemian aikana monet perheet joutuivat syömään siemenviljansa. **Omai Toka**, 46, korjaa riisisatoa Gohnin kylässä Grand Cape Mountin maakunnassa Liberian ja Sierra Leonen rajalla.

"Sadosta riittää syötävää perheelle puoleksi vuodeksi", hän kertoo.

Suuri osa maaseudun ihmisistä tuottaa lähes kaiken ruokansa itse. Toka osti siemenriisinsä Kirkon Ulkomaanavun tuella.

Monen liberalaisen oli aluksi vaikea uskoa ebolaa todeksi. Luottamusta viranomaisia kohtaan ei juuri ollut, eikä moni osaa lukea. Viranomaiset ja järjestöt tekivät paljon valistustyötä. Vapaaehtoisia koulutettiin kiertämään kyliä, radiokanavilla soitettiin valistuskappaleita. Teiden varsilla on yhä valistustauluja, jotka muistuttavat taudin oireista ja hyvästä hygieniasta. Maakuntien rajoilla on tiesulkuja, joissa kädet pestään kloorivedellä ja kuume mitataan.

Sähkögeneraattorin kimpussa ahertaa **Beatrice Tengbeh, 24**. Hän opiskelee Liberia Opportunities Industrialization Centres -ammattikoulutuskeskuksessa Buchananin kaupungissa.

Ebolaepidemian aikana hallitus sulki koulut puoleksi vuodeksi. Uudet opiskelijat aloittivat elokuun lopussa. He ovat etupäässä 20–30-vuotiaita. Moni heistä lukee tai kirjoittaa kehnosti. Sotien vuoksi peruskoulu jäi monelta liberialaiselta käymättä.

Poljettava Butterfly-ompelukone hyrrää. **Christine Joe, 22**, opiskelee ompelua äitien kerhossa Buchananin kaupungissa. Koulutus kestää yhdeksän kuukautta.

Iloinen puheensorina kuuluu Buchananin äitien kerhon leivontaosastolta. **Mercy Gardea** on juuri paistanut munkkirinkilöitä myyntiin. Gardean mies häipyi, kun tämä alkoi odottaa neljättä lastaan neljä vuotta sitten. Kerhon äidit tarjoavat toisilleen vertaistukea. "Epidemian aika oli hyvin vaikeaa. Koulut ja äitien kerho olivat kiinni kahdeksan kuukautta", Gardea kertoo.

Abee Kromah, 27, kitkee yksivuotiaan **Sekou Kromahin** kanssa viljelykoulun kassavapeltoa Kpendekorin kylässä Grand Cape Mountin maakunnassa. Viljelykoulu vahvistaa yhteisöjen ruokaturvaa, ja myös Suomen ulkoministeriö tukee sitä.

Abee Kromah on eronnut viiden lapsen äiti. Hän ei ole juurikaan saanut käydä koulua mutta ponnistelee, jotta omat lapset voisivat kouluttautua.

"Tulen tänne joka päivä, sillä haluan oppia", hän sanoo päättäväisenä.

Hän aikoo kasvattaa vihanneksia myytäväksi.

Fatu Cooper, 39, viljelee kaalia käytetyissä sementtisäkeissä talonsa seinustalla Wakan kylässä Montserradon maakunnassa, tunnin ajomatkan päässä Monroviasta. Vihanneksia ei aiemmin voinut viljellä sadekaudella, sillä rankat sateet ja tulvat huuhtoivat siemenet ja taimet mennessään.

"Nyt voimme kylvää ja saada satoa ympäri vuoden", hän kertoo.

Project New Outlook -järjestö auttaa naisia esimerkiksi jakamalla siemeniä ja neuvomalla lannoitteiden käytössä ja kompostin perustamisessa. Kirkon Ulkomaanapu tukee järjestöä.

Kanankasvatus parantaa leskien ja yksinhuoltajaäitien toimeentuloa maaseudulla. Parikymmenen kanan hoito vie vain parikymmentä minuuttia päivässä, joten aikaa jää myös peltotöille. Tuoreet munat käyvät hyvin kaupaksi.

Yli 90 prosenttia kananmunista tuodaan ulkomailta, ja ne ovat usein vanhoja. Ebolaepidemian aikana kananrehua oli vaikea saada, ja kanat piti laskea vapaiksi etsimään ravintoaan. Monet kanat kuitenkin jatkoivat munimista vanhaan paikkaan. Nyt rehua taas saa.

KIRJOITTAJA TYÖSKENTELEE VERKKOTUOTTAJANA KIRKON ULKOMAA-NAVUSSA.

Per Ashorn kävi lukion toista luokkaa Tampereella, kun hän keksi hakea kotikaupunkinsa yliopistoon lääketiedettä opiskelemaan. Se oli mahdollista ilman ylioppilastutkintoa, jos vain selviytyi pääsykokeissa 30 parhaan joukkoon.

Mahdollisuudesta hän kuuli rinnakkaisluokan pojalta.

”Se oli 16-vuotiaan itselleen asettama haaste, joka yllättäen onnistui.”

Ensimmäinen vuosi yliopistossa kului lukio-opintojen päättämiseen ja ylioppilaskirjoituksiin. Sen jälkeen Ashorn keskittyi tutkimustyöhön patologian laboratoriossa. Sitä johti professori **Kai Krohn**, joka oli jo aiemmin työllistänyt siskonpoikansa erilaisiin hanttihommiin.

Lääketieteen lisensiaatiksi Ashorn valmistui 23-vuotiaana, ja tohtoriksi vuoden kuluttua. Väitöskirja käsitteli munasarjakasvainten diagnostiikkaa uusien immunologisten menetelmien avulla.

”Huomasin, että oli kivaa ja mielenkiintoista löytää uusia asioita.”

Myös kansainvälisyys kiinnosti. Se oli paljolti kodin perua, sillä Ashornin isä on saksalaisamerikkalainen ja äiti suomalainen. Isä työskenteli teollisuudessa, joten kotona kävi paljon ulkomaalaisia vieraita.

”Perheemme oli monista kulttuureista ja jollain lailla muukalaisia. Meitä kiinnosti se, mitä maailmalla tapahtuu.”

PÄÄMÄÄRÄNÄ MAAILMA

Per Ashorn tiesi varhain, ettei aio jäädä vain Suomeen lääkäriksi.

Kansainvälisen uransa hän aloitti tutkimalla hi-virusta Yhdysvaltain kansallisessa terveysinstituutissa. Siellä hän oivalsi, miten tutkimuskysymyksiä muotoillaan, lähestytään ja ratkaistaan.

Sen jälkeen Ashorn erikoistui lastentauteihin Tampereen yliopistossa, sillä

se vaikutti mielekkäältä tavalta tehdä globaalia terveystyötä.

”Ajattelin, että voisin olla hyvä lastenlääkäri, sillä tulen toimeen lasten kanssa. Lastenlääkäri myös katsoo ihmistä kokonaisuutena eikä keskity vain yhteen elinjärjestelmään.”

Samaan aikaan hän perehtyi trooppisiin tauteihin Tukholman Karoliinisessa instituutissa ja Etiopiassa. Ohessa hän etsi aktiivisesti töitä ulkomailta.

Myös vaimo **Ulla Ashorn** halusi maailmalle. Hän oli ammatiltaan toimittaja ja tehnyt kansainvälisen politiikan lopputyönsä Tansanian kehityksestä. Ashornit sopivat, että se, joka ensin saa työpaikan, ottaa sen vastaan. Toinen seuraa perässä perheen parivuotiaan lapsen kanssa.

LASTEN asialla

Nuorena lääkärinä Per Ashorn halusi Tampereelta maailmalle. Parhaiten se onnistui ryhtymällä lastentautien tutkijaksi.

Ashorn sai tarjouksia Pakistanista ja Filippiineiltä, vaimo Genevestä. Lopulta vuonna 1993 lastentautien emeritusprofessori **Niilo Hallman** otti yhteyttä Per Ashorniin ja ehdotti työtä Mannerheimin Lastensuojeluliiton terveyskeskushankkeessa Malawissa itäisessä Afrikassa.

SUURI KÖYHYYS

Ashornit viipyivät Malawissa kaksi vuotta. Heidän kotinsa sijaitsi Mangochin pikkukaupungissa Malawijärven eteläkärjessä, terveyskeskus runsaan 30 kilometrin päässä maaseudulla.

Terveyskeskus oli Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Malawin terveysministeriön ja vastikään perustetun lääketieteellisen tiedekunnan yhteishanke. Siellä hoidettiin paikallisia lapsia ja heidän vanhempiaan. Samalla koulutettiin terveyshenkilöstöä ja alan opiskelijoita.

Per Ashorn toimi lääkärinä terveyskeskuksessa sekä lastentautien asiantuntijana lääninsairaalassa ja lääketieteellisessä tiedekunnassa. Hän myös ryhtyi selvittämään lasten aliravitsemuksen syitä ja seurauksia.

”Sain enemmän kuin annoin. Opin aivan valtavasti.”

Yksi tärkeimmistä opeista oli se, että terveyttä ei tuoteta vain terveydenhoidossa vaan ympäröivässä yhteiskunnassa. Koulutus, varallisuus ja asuinolot vaikuttavat ratkaisevasti ihmisen hyvinvointiin.

Esimerkiksi Ashornin kotitaloon tuli vesi ja sähkö, kun taas maaseudulta ne puuttuivat.

Silti Malawi ei näyttänyt samalla tavalla köyhältä kuin lehtikuvat ahtaista ja likaisista kehitysmaan slummeista. Oli teitä ja terveyskeskuksia. Ihmiset asuivat väljästi, ja yleisvaikutelma oli siisti. Missään ei näkynyt roskia.

”Pian kuitenkin ymmärsin, ettei mitään ollut varaa heittää pois. Kaikki kierrätettiin.”

Malawilaisten suuri enemmistö saa yhä elantonsa peltotilkuiltaan. Jos sato epäonnistuu, ruokaa ei ole. Ilman ansiotyötä ei ole rahaa eikä vanhemmilla mahdollisuuksia viedä lapsiaan kouluun tai terveyskeskukseen.

Ashorn puhuu suuresta köyhyydestä. ”Ainoa sosiaaliturva on perhe, ja sekin on köyhä.”

Siitäkin huolimatta kahdeksan miljoonan asukkaan Malawilla oli 1990-luvun puolivälissä varaa tarjota turvapaikka miljoonalle mosambikilaiselle, jotka pakenivat kotimaansa sisällissotaa.

”AJATTELIN, ETTÄ VOISIN OLLA HYVÄ LASTENLÄÄKÄRI, SILLÄ TULEN TOIMEEN LASTEN KANSSA.”

LYHYEKSII JÄÄNEET

Ashornit palasivat Tampereelle vuonna 1995. Per Ashorn alkoi syventyä globaaliin terveydenhoitoon. Hän pätevytyi lasten infektiosairauksien erikoislääkäriksi ja koulutti lisää alan osaajia Suomeen.

Vuonna 2005 hän aloitti kansainvälisen lääketieteen professorina Tampereen yliopistossa.

Samalla Ashorn jatkoi Malawissa aloittamaansa tutkimustyötä. Hän oli havainnut, että lasten aliravitseminen useammin lievää kuin vaikeaa ja ilmenee etenkin pituuskasvun häiriönä.

Käytännössä se näkyy siten, että aliravittu kolmevuotias lapsi on keskimäärin kymmenen senttiä lyhyempi kuin hänen hyvinravittu ikätoverinsa. Syntymässä eroa on kahdesta kolmeen senttiä, puolivuotiaana jo kuusi senttiä.

Myös lasten aivot kehittyvät viiveellä, mikä heikentää heidän oppimiskykyään ja koulumenestystään. Aikuisena se haittaa työntekeä ja alentaa ansiotasoa.

”Lisäksi lapset sairastuvat useammin ja kuolevat aikaisemmin kuin lapset, jotka ovat kasvaneet ihanteellisissa oloissa. Sama koskee aikuisia.”

Aikaisempina vuosikymmeninä aliravitsemusta selitettiin ruoan puutteella, infektiolla ja tietämättömyydellä.

Nyt tiedetään, että ruokaa on, mutta se ei jakaudu tasan kaikille. Osa ihmisistä on myös niin köyhiä, ettei pätevin kukaan valistus kohenna heidän ravitsemustasoaan.

Ashorn on havainnut tutkimuksissaan, ettei edes ravitseva ruoka ratkaise aliravitsemusta. Muutama vuosi sitten hänen tutkimusryhmänsä kehitti ravinnepitoisen maapähkinäseoksen, joka tehosi erinomaisesti vaikeaan muttei lievään aliravitsemukseen.

Ashorn tunnustaa, että tutkijat eivät tiedä, mikä yksittäinen tekijä tai niiden yhdistelmä lasten kasvuympäristössä aiheuttaa aliravitsemusta tai haittaa lasten kasvua.

Siksi siihen on vaikea puuttua.

”Tutkijan kannattaa etsiä oikoreittejä, sillä joskus niitä löytyy. Pitää kui-

Per Ashorn on syksystä lähtien toiminut Tampereen yliopiston lastentautiopin professorina. Pari kertaa vuodessa hän palaa Malawiin jatkamaan tutkimustaan lasten aliravitsemuksesta.

tenkin varautua siihen, ettei niitä ole.”

Nyt tutkijat selvittävät, missä määrin aliravitseminen selittyy ravinnon saatavuudella, imeytymisellä suolistossa ja ravintoaineiden käytöllä elimistössä. Muita mahdollisia tekijöitä ovat infektiot, ympäristömyrkyt ja ilman happipitoisuus.

Mielenkiintoista on, että jos malawilainen äiti synnyttää Suomessa, lapsesta kasvaa lähes yhtä pitkä kuin suomalaisesta lapsesta. Yhden sukupolven kuluttua ero on olematon.

”Jotta saavuttaisimme geneettisen potentiaalimme, tarvitsemme monella tapaa terveellisen ympäristön.”

PALJON HYVIÄ UUTISIA

Per Ashorn pyrkii palaamaan Malawiin kahdesti vuodessa pariksi kuukaudeksi kerrallaan. Paljon on muuttunut parissakymmenessä vuodessa.

Tutkimushanke on laajentunut laajaksi ohjelmaksi, johon osallistuu lääketieteen asiantuntijoiden ohella tekniikan, talouden ja yhteiskuntatieteiden osaajia.

Tieteellisiä julkaisuja on syntynyt yli sata, opinnäytetöitä ja väitöskirjoja kymmenkunta. Nykyisin tutkimuksia rahoittavat muiden muassa Bill ja Melinda Gatesin säätiö sekä Yhdysvaltain kehitysapuvirasto USAID.

ASHORNIN TUTKIMUSRYHMÄ ON SELVITTÄNYT MALARIAN JA LASTEN ENNENAIKAISEN SYNTYMÄN YHTEYDEN.

PER ASHORN

IKÄ: 52

KOULUTUS: Lääketieteen tohtori, lastentautien ja lasten infektiosairauksien erikoislääkäri

TYÖ: Tampereen yliopiston lastentautiopin professori, Tampereen yliopistollisen sairaalan TAYSin lastenklinikan sivutoiminen ylilääkäri

PERHE: Vaimo ja aikuinen lapsi

HARRASTUKSET:

Kulttuuri ja liikunta

MUUTA: Kaksi kautta Tampereen kaupunginvaltuutettuna (vihr) vuosina 2001–2004 ja 2005–2008.

”YKSIKÄÄN MAA EI OLE ONNISTUNUT POISTAMAAN ALIRAVITSEMUSTA ILMAN, ETTÄ YLIRAVITSEMUKSESTA ON TULLUT ONGELMA.”

Ashornin tutkimusryhmä on esimerkiksi selvittänyt malarian ja lasten ennenaikaisen syntymän yhteyden.

Tutkimusten perusteella Maailman terveysjärjestö WHO suosittelee, että odottavat äidit malaria-alueilla lääkitään kerran kuukaudessa malarian

varalta riippumatta siitä, onko heillä tautia vai ei. WHO ei lääkettä määrätä, mutta Ashornin ryhmä on saanut hyviä tuloksia yhdistämällä perinteistä malarialääkitystä ja infektioiden tehoavaa antibioottia.

Muutoinkin moni asia Malawissa on kehittynyt hyvään suuntaan.

Maa on edelleen yksi maailman köyhimmistä valtioista mutta on siitä huolimatta saavuttanut YK:n vuosituhattavoitteensa. Lapsi- ja äitikuolleisuus on laskenut, eikä kyse ole vain tilastoharhasta.

”Myös aidsiin kuollaant entistä harvemmin. Se näkyy siten, että

hautajaiset ovat vähentyneet.”

Maailmalta kuuluu myös muita hyviä uutisia. Alle viisivuotiaita kuolee entistä vähemmän, perheiden lapsiluku pienenee ja syntyvät lapset elävät entistä kauemmin.

Huoliakin on.

”Yksikään maa ei ole onnistunut poistamaan aliravitsemusta ilman, että yliväitsemuksesta on tullut ongelma.”

Siksi Ashorn jatkaa työtään. Hän toivoo joskus työskentelevänsä WHO:ssa tai YK:n lastenrahastossa Unicefissa.

”Silloin voisin auttaa lasten asiaa nykyistä enemmän.” •

TEKSTI PÄIVI ÄNGESLEVÄ
KUVITUS ANNA-KAISA JORMANAINEN

VASTEDES YHDESSÄ

Yritykset ja kansalaisjärjestöt hyötyisivät yhteistyöstä kehittyvissä maissa. Mutta miten ne löytäisivät toisensa?

Lastenoikeusjärjestö Plan International halusi tehostaa tiedonkeruuta kenttäkohteistaan. Samaan aikaan Pajat Solutionsin toimitusjohtaja **Pertti Lounamaa** ehdotti järjestölle yhteistyötä. Planilla oli idea älypuhelimien sovelluksesta, Lounamaalla alan osaamista.

Yhteistyöstä syntyi Poimapper-sovellus, johon Planin hanketyöntekijät voivat syöttää tietoa esimerkiksi koulujen ja vesipisteiden sijainnista. Tiedonkeruu on aiempaa tarkempaa ja nopeampaa, mikä tehostaa hankkeiden suunnittelua ja raportointia. Vuonna 2010 Poimapperia kokeiltiin Keniassa. Myös Nairobien yliopisto osallistui sovelluksen arviointiin.

Nyt Poimapper toimii 20 Planin kumppanimaassa.

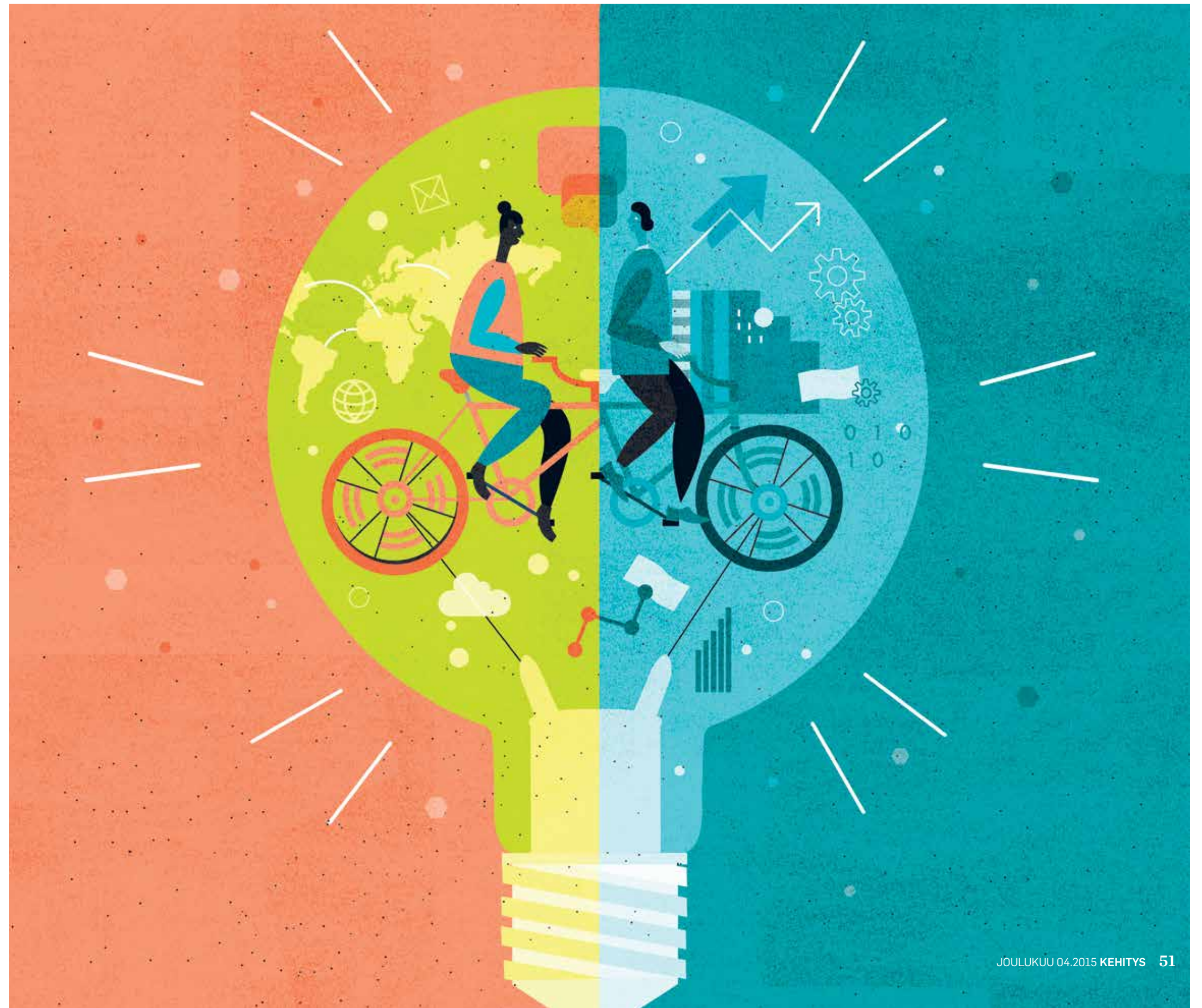
Sovellus myös voitti Maailmanpankin tarjouskilpailun, ja filippiiniläiset ministeriöt käyttävät sitä kehityshankkeidensa seurannassa ja tiedon jakelussa.

Lounamaa on yhteistyöhön tyytyväinen. Hänestä järjestöt ajattelevat liian vähän toimintansa tehostamista ja omaksuvat uutta teknologiaa hitaasti. Yhteistyön onnistuminen vaatii Planilta kokeilunhalua, riskinottoa ja ”yhteisen kielen” eli teknologian ymmärtämistä.

Syntyi niin kutsuttu win-win-tilanne, jossa yritys ja järjestö voittivat.

Sellaisia pitäisi nyt löytää enemmän.

Järjestöt etsivät uusia tapoja tehostaa ja jatkaa työtään, sillä kehitysyhteistyön määrärahoja on leikattu rajusti. Yksityistä rahaa tarvitaan, sillä julkinen kehitysrahoitus on vähentynyt eikä yksin riitä YK:n kehitystavoitteiden saavuttamiseen. Yritykset

luovat kehittyviin maihin työpaikkoja, jotka tuovat paikallisille ihmisille tuloja ja lisäävät heidän hyvinvointiaan ja osaamistaan. Yritysten ja järjestöjen pitäisi löytää toisensa helpommin. Mutta miten?

SELVITYSTÄ JA TUTUSTELUA

Syyskuussa 2015 ulkoministeriö järjesti keskustelutilaisuuden, jossa pohdittiin kansalaisjärjestöjen yritysyritysteistyötä. Yksi osallistujista oli **Maija Peltola**, Kepan yritysyritysteistyön asian-tuntija. Kepa on yli 300 kehitysyritysteistyöjärjestön kattojärjestö.

Peltola tietää, etteivät yritykset tunne kansalaisjärjestöjä ja niiden toimintaa.

Ja juuri siinä hän yrittää auttaa.

Syyskuun lopussa Peltola teki Finprolle selvityksen Kepan jäsenjärjestöjen ja yritysten yhteistyön mahdollisuuksista kehityksimaissa. Finpro on yritysten perustama yhdistys, joka muuttuu valtion omistamaksi yhtiöksi. Se auttaa pieniä ja keskusuuria yrityksiä kansainvälistymään.

NYKYISET RAHOITUSMALLIT OVAT LÄHES YKSINOMAAN YRITYKSILLE.

Marraskuussa alkoi uudenlainen kokeilu, jota Peltola oli käynnistämässä.

Kepa ja Suomen Yrittäjät järjestävät tilaisuuksia yritysten ja järjestöjen edustajille. Aiheet ja alueet vaihtuvat. Marraskuussa aiheena oli ympäristö ja alueena Saharan eteläpuolinen Afrikka.

Ympäristöalan yritykset osallistuivat tilaisuuteen innolla.

Yritykset ja järjestöt ovat lähentyneet toisiaan, Peltola toteaa.

Yhteistyö sopii etenkin hankkeisiin, joissa on selkeät tavoitteet ja aikataulu. Yritykset ovat nopeita, järjestöt hitaita. Yrityksillä on usein teknologian osaamista, järjestöillä kehitysmaiden tuntemusta ja kontakteja. Järjestöt ymmärtävät suomalaisten yrittäjien ajattelutapaa.

Lisäksi järjestöt osaavat neuvoa yrityksiä yritys vastuun kysymyksissä.

Mutta järjestöt eivät tahdo vain ”yritysten konsulteiksi”.

Yhteistyön pitää hyödyttää järjestöjen kehitysyritysteistyötä ja paikallisia asukkaita. Jos yritys haluaa viedä vammaisten apuvälineitä Afrikkaan, niin vammaisjärjestön suhteet ovat yritykselle eduksi. Yhteistyöstä hyötyvät kaikki: yritys, afrikkalaiset vammaiset ja vammaisjärjestö.

Yhteistyö edellyttää kuitenkin tarkkaa suunnittelua. Se taas vaatii aikaa ja rahaa, Peltola muistuttaa.

KETTERÄ PILOTTIRAHA

Yritysten ja järjestöjen yhteistyöhön voi hakea julkista rahoitusta. Parhaiten yrityksille ja järjestöille sopivat Finnpartnership-ohjelman liikekumppanuustuki ja BEAM-ohjelma (Business with Impact).

Niistä liikekumppanuustuki on ”bisnesluontoisempi”. Tukea hakee suomalainen yritys, jolla on kumppanina kehitysmaan yritys tai ”muu liiketoimintaa harjoittava toimija”. Myös järjestö voi olla yksi kumppaneista. Omavastuuosuus on 30–70 prosenttia kuluista.

BEAM taas on kehitysinnovaatio-ohjelma, jonka ulkoministeriö ja innovaatio rahoituskeskus Tekes perustivat viime keväänä. Sitä pidetään liikekumppanuustukea sopivampana järjestöjen ja yritysten yhteistyöhön. Ohjelmasta tuetaan ”suomalaisten yritysten ja kehitysmaiden toimijoiden uusia, kehitysmaiden ihmisten hyvinvointia lisääviä innovaatioita ja kestäväää liiketoimintaa”.

BEAM-ohjelma vaatii aktiivisen yrityksen, joka saa mukaansa järjestöjä ja tutkimuslaitoksia, sanoo tarkastaja **Katja Hirvonen** ulkoministeriön kehityspoliittiselta osastolta.

Maija Peltola Kepasta harmittelee, että rahoitusmallit ovat lähes yksinomaan yrityksille.

”Miksei myös järjestöille, joiden tukea on leikattu rajusti?”

Peltolan mielestä rahoitusmalleja voisi muokata siten, että myös järjestöt voisivat toimia ensisijaisina hakijoina. Omavastuuosuus järjestöille voisi olla sama kuin niiden kumppanuus- ja hanketuessa eli 15 prosenttia. Lisäksi voisi kokeilla ”yhden luukun yritysapua”, josta yritykset saisivat keskitetysti tietoa järjestöistä.

Mutta tärkeintä olisi, että yhteistyön voisi käynnistää erityisellä ”pilottirahalla”.

Samaa sanoo **Tiina Saukko**, Funzin operatiivinen johtaja ja kehitysyritysteistyö World Visionin entinen toiminnanjohtaja. Funzi on mobiili tieto- ja oppimispalvelu. Saukon mielestä niin kutsutun pilottirahan pitäisi olla ”ketterä ja nopea” rahoitus järjestöille ja yrityksille, joilla ei ole välttämättä varaa yhteistyön suunnittelu- ja kokeiluvaiheeseen.

Sellaista ketterää rahaa ei ole, Hirvonen sanoo. Myös hänestä ulkoministeriön olisi syytä kehittää uusia kehitysrahoituksen malleja.

PAIKALLISTA HYÖTYÄ

Tiina Saukon mielestä valtion eli rahoittajan pitää tukea yritysten ja järjestöjen yhteistyötä vain, jos työ hyödyttää kehitysmaiden ihmisiä ja on taloudellisesti kestäväää.

Valtio siis ostaa järjestöiltä ja yrityksiltä ”kehitysvaikutuksia” eli tuloksia kentältä.

Yrityksen liiketoiminnan pitää myös olla skaalautuvaa, jolloin sen tuote tai palvelu soveltuu useisiin maihin ja useiden ihmisten tarpeisiin. Silloin pilottirahan kaltainen alkusysäys riittäisi eikä muuta ”tukihässäkkää” enää tarvittaisi, Saukko sanoo.

Esimerkiksi Pajat Solutionsin mobiilisovellus Poimapper on skaalautuvaa liiketoimintaa.

Saukon mielestä on olennaista, että yritykset ja järjestöt oppivat ymmärtämään toistensa toimintatapoja. Järjestöjen kannattaisi palkata työntekijöitä, jotka ymmärtävät yritystoimintaa ja osaat arvioida yrityksiä. Vastaavasti yritysten kannattaa houkutellessa työntekijöitä järjestöistä.

Vaihtoehtoisesti yritykset voivat maksaa järjestöille paikallistuntemuksesta.

Tiina Saukko toteaa myös, ettei kaiken kehitysyritysteistyön pidä olla skaalautuvaa.

Järjestöt tarvitsevat lahjarahoitusta eli perinteistä kehitysapua hankkeisiin, joissa ei ole liiketoiminnan mahdollisuuksia. Sellaisia ovat esimerkiksi tyttöjen ympäri-leikkausten estäminen ja demokratian vahvistaminen, jotka osaltaan vakauttavat yhteiskuntia. •

VALTION ELI RAHOITTAJAN PITÄÄ TUKEA YRITYSTEN JA JÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖTÄ VAIN, JOS TYÖ HYÖDYTTÄÄ KEHITYSMAIDEN IHMIÄ.

UUSIA LAHJOITTAJIA JA JOUKKORAHOITUSTA

Kansalaisjärjestöt etsivät uusia keinoja toimintansa rahoittamiseen.

”**AUTA FINNWATCHIA** jatkamaan toimintaansa. Tilaa tutkimusraportti sinua kiinnostavasta aiheesta.” Näillä sanoilla kansalaisjärjestö Finnwatch käynnisti lokakuun alussa kaksi joukkorahoituskampanjaa, joilla pyritään keräämään yhteensä 60 000 euroa.

Elefantti huoneessa -kampanja saavutti 30 000 euron tavoitteensa kolmessa viikossa. Se haarukoi arvion verotuloista, joita Suomi menettää verovälttelyn vuoksi.

Vastuullista yritystoimintaa kehitysyritysteistyövaroilla? -kampanja on kerännyt reilut 15 000 euroa reilussa kahdessa kuukaudessa. Yhden hankkeen tutkiminen vaatii 15 000 eu-

roa ja kahden 30 000 euroa. Keräystä jatketaan vuoden loppuun asti.

Kampanjoiden toivottu keräyssumma vastaa kutakuinkin tukea, jota Finnwatch on saanut vuosittain valtiolta. Toiminnanjohtaja **Sonja Vartialan** mukaan hankkeisiin on saatu 50 000–100 000 euroa vuodessa. Nyt järjestölle keskeiset rahoituskanavat on jäädytetty.

Useat kehitysyritysteistyö joutuvat irtisanomaan henkilöstöään. Kepan toiminnanjohtaja **Timo Lappalainen** kertoo, että monet järjestöt ovat vasta pohtimassa uusia rahoituksen keinoja. Yritysten ja järjestöjen yhteistyö on yksi niistä.

TUKIJOISTA RAHOITTAJIKSI

Myös Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus (SASK) aloitti lokakuun alussa varainkeräyskilpailun, jolla etsitään uusia kuukausilahjoittajia. SASK joutuu säästämään yli 2,6 miljoonaa euroa kehitysmäärärahojen leikkausten vuoksi.

Kilpailussa innostetaan järjestöjen tukijoita tuomaan ”lähipiiristä” vähintään viisi uutta kuukausilahjoittajaa marraskuun loppuun mennessä. Suosittelu kuukausilahjoitus on 15 euroa. Viidestä lahjoittajasta saa palkinnoksi Globe Hopen laukun.

SASKin varainhankinnan suunnittelija **Aleksi Vienonen** epäilee, ettei kilpailu saavuta valtaisa suosiota. Hän kuvailee kilpailua kokeiluksi, lähinnä tukitoimeksi perinteisille varainhankintamuodoille.

SASKilla on tänä vuonna 60 yhteistyöhanketta kolmessa maanosassa.

NAISET TÖIHIN

Egyptiläiset ja tunisialaiset naiset osallistuvat yhteiskuntaan Suomen tuella.

TEKSTI ELINA VENESMÄKI KUVA AINO HUOVIO

Kansainvälinen työjärjestö ILO perusti naisille käsityöläisten osuuskunnan Egyptin Marsa Alamiin, Punaisen meren rannikolle. Osuuskunta on osa ILO:n hanketta, joka pyrkii parantamaan naisten oikeuksia työelämässä Egyptissä ja Tunisiassa.

Monilla naisilla on vain vähän koulutusta, ja naisten paikka on pitkälti kotona.

Osuuskunnassa naiset valmistavat myyntiin käsitöitä, kuten mattoja ja savitöitä. Osuuskunnan jäsen **Salma Eid Ali** kertoo, että mukaan voi tulla vain, jos hankkii virallisen henkilötodistuksen.

”Tulijoilla ei usein ole henkilötodistusta. Nyt yli kuudellasadalla naisella on paperit.”

Virallisen rekisteröitymisen jälkeen naiset voivat osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Naiset luultavasti hankkivat henkilötodistukset lapsilleenkin, jolloin nämä pääsevät kouluun. Pari osuuskunnan jäsentä harkitsee asettautuvansa ehdokkaiksi kunnallisvaaleissa.

ILO:n hanke on toiminut kolme vuotta ja jatkuu edelleen. Suomi tukee hanketta kehitysyhteistyövaroin.

HEIKOSTI TYÖTÄ

Egyptissä vain joka viides työikäinen nainen käy työssä. Työmarkkinoilla naisten asema on heikko. Naisten työt-

tömyysaste on noin 25 prosenttia, miesten noin 9 prosenttia.

Tunisiassa erot sukupuolten välillä eivät ole yhtä räikeitä kuin Egyptissä.

Molemmissa maissa oli vallankumous tämän vuosikymmenen alussa, ja sen jälkeen maat ovat hakeneet tietään kohti demokratiaa.

Tunisiassa pidettiin ensimmäiset vapaat vaalit vuonna 2011, ja siellä demokratia on kehittynyt lupaavasti. Naisten työelämähankkeessa ovat mukana maan ammattiliitot. Ne kuuluivat myös niin kutsuttuun kansallisen vuoropuhelun kvartettiin, joka sai Nobelin rauhanpalkinnon lokakuussa. Kvartetti on kansalaisjärjestöjen yhteenliittymä, joka on edistänyt maan demokratiakehitystä.

Egyptissä järjestettiin vastikään kaksivaiheiset parlamenttivaalit. Myös toisella kierroksella joulukuun alussa äänestysaktiivisuus jäi matalaksi.

Tunisiassa ja Egyptissä on työttöminä paljon korkeakoulutettuja naisia, kertoo ILO:n hankejohtaja **Badra Alawa**. Hänestä valtio haaskaa rahojaan, jos

”SATSAUS NAISIIN ON SIOJITUS TULEVIIN SUKUPOLVIIN.”

Kansainvälisen työjärjestön ILO:n hankejohtaja **Badra Alawa (vas.)** vieraili tunisialais-egyptiläisen delegaation kanssa Helsingin Naisryttäjäyyskeskuksessa lokakuussa.

naisten työvoimaa ei hyödynnetä. Naiset myös käyttävät tulojaan lastensa hyväksi paljon enemmän kuin miehet.

”Siksi satsaus naisiin on sijoitus myös tuleviin sukupolviin.”

Suomi tukee Tunisian ja Egyptin demokratia- ja ihmisoikeuskehitystä myös muilla tavoilla. Esimerkiksi Tunisiassa nuorten poliitikkojen politiikkakoulu edistää parlamentaarisen järjestelmän kehittymistä. •

NAISTEN TYÖELÄMÄHANKKE EGYPTISSÄ JA TUNISIASSA

- Budjetti on yhteensä 2,5 miljoonaa euroa vuosina 2012–2016. Hanke rahoitetaan Suomen kehitysyhteistyövaroilla.
- ILO on tutkinut naisten asemaa työelämässä ja työmarkkinajärjestöissä Egyptissä ja Tunisiassa sekä kouluttanut yrityksiä ottamaan huomioon tasa-arvoasioita. Naisille on kerrottu ammatihdistyksistä, ja heitä on kannustettu osallistumaan ammattiliittojen toimintaan.

EU:n Afrikka-hätärahastoa

TUKI: 5 MILJOONAA EUROAA VUONNA 2015. Marraskuussa Euroopan unionin huippukokouksessa Maltalla päätettiin EU:n hätärahaston perustamisesta. Rahastolla pyritään vaikuttamaan muuttoliikkeen perimmäisiin syihin, kuten köyhyyteen ja konflikteihin Afrikassa.

Suomen viiden miljoonan euron tuesta kolme miljoonaa menee Afrikan sarven alueelle, miljoona euroa Saheliin ja miljoona euroa Pohjois-Afrikkaan.

Suomi tuki kehitysyhteistyövaroistaan hätärahaston toiminta-alueita keskimäärin 83 miljoonalla eurolla vuosina 2011–2014. Suomi vaikuttaa kehitysyhteistyön kautta muuttoliikkeen syihin muiden muassa Pohjois-Afrikassa, Somaliassa ja Eritreassa.

Lisätietoja: pertti.anttinen@formin.fi

Demokratian kehitystä

TUKI: 1,1 MILJOONAA EUROAA VUONNA 2015.

Kansainvälinen demokratian ja vaaliavun instituutti (IDEA) on hallitusten välinen järjestö, joka tukee demokraattista kehitystä maailmanlaajuisesti ja kestäväällä tavalla.

Järjestö tuottaa tietoa, avustaa demokraattisten uudistusten toteuttamisessa sekä pyrkii vaikuttamaan politiikan toimintatapoihin ja poliittisiin päättäjiin.

IDEA työskentelee noin 20 kehittyvässä maassa. Järjestö tekee läheistä yhteistyötä YK:n kanssa. Se myös edistää alueiden välistä vuoropuhelua demokratiasta alueellisten järjestöjen, Afrikan unionin, Arabiliiton, Amerikan valtioiden järjestön ja Euroopan unionin kanssa.

Lisätietoja: rauno.merisaari@formin.fi

Kansalaisjärjestöjen työn arviointia

TUKI: 469 997 EUROAA VUONNA 2015.

Ulkoministeriö myöntää ohjelmataukea kansalaisjärjestöille. Kahden seuraavan vuoden aikana kaikki tukea saavat ohjelmat arvioidaan. Tarkoituksena on tuottaa riippumatonta tietoa kansalaisjärjestön kehitysyhteistyön tuloksista ja vaikutuksista.

Ulkoministeriön ohjelmataukea saa 22 järjestöä ja säätiötä, joista 16 on kumppanuusjärjestöjä, 3 erityissäätiötä ja 3 kattojärjestöjä. Ensimmäisenä arvioidaan kuuden järjestön ohjelmat. Arviot niistä valmistuvat ensi toukokuussa.

Lisätietoja: sanna.takala@formin.fi

Suomen Lähetysseura auttaa Christine Raymondia ruokkimaan lapsensa kahdesti päivässä Msongen kylässä Tansanian Morogorossa.

SALLA MATILAINEN / SUOMEN LÄHETYSSEURA

Naisten oikeutta maahan

TUKI: 150 000 EUROAA VUOSINA 2015–2016.

Kehitysmaiden naisilla ei usein ole oikeutta käyttää ja hallita maata. Naisilla ja miehillä tulisi olla siihen yhtäläiset oikeudet. Eriarvoisuuden poistaminen vaatii poliittista muutosta.

YK:n tasa-arvojärjestö UN Women järjestää kumppanijärjestöjen kanssa tiedotuskampanjan poliittisille päättäjille vuosina 2015–2016. Naisten voimaannuttaminen on yksi Suomen kehityspolitiikan avaintavoitteista.

Lisätietoja: leena.akatama@formin.fi

EI VAIN EUROOPAN SOTA

Afrikkalaiset ja aasialaiset maksoivat kovan hinnan siirtomaa-isäntiensä sodasta.

FOLKE SCHIMANSKI. De bortglömda. Andra världskriget i Afrika, Asien, Oceanien och Latinamerika. Leopard, 2015.

Toinen maailmansota muistetaan Saksan miehittä-mästä Euroopasta, liittou-tuneiden maihinnoususta Normandiaan ja Neuvosto-liiton punalipusta Berliinin valtiopäivätalon katolla. Kirjassaan *De bortglömda* ruotsalainen toimittaja **Folke Schimanski** muistuttaa, että sotaa käytiin Euroopan lisäksi Afrikassa, Aasiassa, Oseaniassa ja paikoin Etelä-Ameri-kassa. Sodan alkuvaiheet koettiin myös Euroo-pan ulkopuolella, kun Italia miehitti osan ny-kyistä Etiopiaa syksyllä 1935 ja Japani laajensi alueitaan Kiinassa vuoden 1937 aikana.

KARVAS KOKEMUS

Sota oli nimenomaan maailmansota, koska osapuolet olivat siirtomaavaltioja, jotka valjas-tivat alusmaidensa luonnonvarat ja työvoiman sotateollisuutensa käyttöön. Lisäksi ne värväsi-vät alusmaista sotilaita joukkoihinsa.

Esimerkiksi Britannian 11 miljoonasta soti-laasta lähes joka neljäs oli intialainen. Vasti-neeksi sotaan osallistumisesta Intian itsenäi-syysliikkeen johtohahmot **Mahatma Gandhi** ja **Jawaharlal Nehru** vaativat briteiltä itsenäi-syyttä. Siihen ei suostuttu.

Afrikkalaisia sotilaita oli miljoona Britan-nian joukoissa. He taistelivat muiden muassa Lähi-idässä, Italiassa ja Burmassa eli nykyi-nessä Myanmarissa. Etiopiassa heitä vastassa oli somaleja ja eritrealaisia, jotka oli värvätty puolustamaan Italian valtaa Afrikan sarvessa.

Monet afrikkalaiset pitivät brittiarmeijaa vaihtoehtona työttömyydelle. Heidän palkan-sa, ravintonsa ja vaatetuksensa olivat kuitenkin huonommat kuin syntyperäisillä briteillä ja intialaisilla. Kunnollisia aseita afrikkalaiset

saivat vasta sodan lopussa, kun brittien omat joukot alkoivat harveta. Schimanskin mukaan heidän tekniseen osaamiseensa ei luotettu. Samalla pelättiin, että he kääntävät aseensa siirtomaa-isäntiään vastaan.

Sodan loppu oli afrikkalaisille karvas. Schimanski kuvaa syksyä 1945, jolloin teetä ja leivonnaisia tarjoiltiin vain eurooppalais-taustaisille sotaveteraaneille Nairobin rautatie-asemalla Keniassa. Mielipahaa aiheutti myös se, että viimeiset afrikkalaiset sotilaat pääsivät kotiin vasta vuonna 1947.

Monet afrikkalaiset toisen maailmansodan veteraanit odottavat yhä korvausta palveluksis-taan liittoutuneiden joukoissa.

Myös satatuhatta länsiafrikkalaista sotilasta koki syrjintää Ranskan armeijassa. Kun **Charles de Gaullen** joukot vapauttivat Pariisin Saksan miehityksestä elokuussa 1944, afrikkalaiset eivät mahtuneet marssimaan eturiviin.

SODAN JATKUMO

Toisessa maailmansodassa kuoli arviolta 60–85 miljoonaa ihmistä, joista puolet Euroopan ulko-puolella.

Etenkin Aasiassa uhreja oli paljon. Japanin miehitysvalta ja sen päättyminen olivat erityi-sen väkivaltaisia. Intiassa taas muistetaan vuo-den 1941 Bengalín nälänhätä, jossa kuoli pari miljoonaa ihmistä brittihallinnon seuratessa tuhoa sivusta.

Schimanski muistuttaa, että toinen maail-mansota kannusti siirtomaita itsenäistymään. Eurooppalainen isäntä ei enää näyttäytynyt kaikkivoipana vaan heikoimmillaan haavoittu-vana. Afrikassa ja Aasiassa sota jatkuikin vapaustaisteluna vielä vuosikymmeniä sen jälkeen, kun Eurooppa oli jälleenrakentanut hyvinvointinsa.

TOINEN MAAILMANSOTA KANNUSTI SIIRTOMAITA ITSENÄISTYMÄÄN. EUROOPPALAINEN ISÄNTÄ EI ENÄÄ NÄYTTÄYTYNYT KAIKKIVOIPANA VAAN HEIKOIMMILLAAN HAAVOITTUVANA.

LEO SILIÄMAA. Etelä-Sudanin synnytystuskat. Valtataistelu tuhosi unelman. Like, 2015.

KOHTALONA ETELÄ-SUDAN

MARRASKUUSSA 1978 Leo Siliämaa nousi jokiproomulla pitkin Valkoista-Niiliä kohti Ethiopian rajaa. Hän oli matkalla Nasiriin eteläiseen Sudaniin, jossa hän aloittaisi maatalous-neuvojana Luterilaisen maailmanliiton hankkeessa. Tarkoituksena oli kehittää maataloutta sekä rakentaa asuntoja ja kouluja.

Tekemistä riitti, samoin vastoinikäymisiä. Siliämaa oli kuitenkin omalla alallaan. Hän oli vastikään valmis-tunut maatalousneuvojaksi Yhdysvalloissa ja työsken-nellyt kolme vuotta Tansaniassa.

Ensimmäistä pestiä seurasi lukuisia työtehtäviä Luterilaisessa maailmanliitossa ja Kirkon Ulkomaan-avussa. Sudanin ohella tutuksi tulivat sotien koettele-ma Afrikka ja humanitaarinen avustustoiminta.

VAPAAUS LUO VAURAUTTA

RUNSAS TUHAT VUOTTA sitten Bagdad kukoisti kaupan, tieteen ja taiteen suurkaupunkina. Karavaanit ja laivat toivat Afrikasta kultaa, Pohjolasta turkiksia ja Kiinasta silkkiä. Välimereltä lastattiin monenlaista tavaraa.

Kauppaa käytiin dinaareilla virkamiesten valvonnassa. Avuksi kehitettiin pankkijärjes-telmää, luototusta ja kirjanpitoa. Paperinval-mistus helpotti hallintoa.

Kaupan tuotto ei kasautunut pienen joukon omaisuudeksi, vaan sillä valaistiin ja päällystettiin katuja, rakennettiin sairaaloita ja tarjottiin ilmaista ruokaa opiskelijoille. Ihmisillä oli vettä, ja viemäröinti toimi.

Bagdad menestyi, koska 700–800-luvun abbasidihallitsijat suosivat oppineisuutta.

LARISSA MACFARQUHAR. Strangers Drowning. Voyages to the Brink of Moral Extremity. Allen Lane, 2015.

VIERAAT ENSIN

YLÄLUOKKAINEN intialaismies muuttaa viidakoon ja perustaa hoitokodin lepra-tautisille. Mukana seuraa vaimo ja kaksi pientä poikaa. Perillä elämä on ankeaa. Rotat, skor-pionit ja myrkkykäärmeet asuttavat taloa, leopardit ja tiikerit naapurustoa. Ruoasta ja vedestä on pulaa. Rahaa miehellä on vain 14 rupiaa.

Mies kuitenkin menestyy hankkeessaan, ja pojat jatkavat isänsä työtä.

Entä jos miehen perheelle olisi käynyt huonosti? Kirjassaan *Strangers Drowning* **Larissa Mac-Farquhar** kertoo ihmisistä, jotka auttavat muita oman ja läheistensä hyvinvoinnin kustannuksella. Kirjan nimi viittaa tilanteeseen, jossa ihmisen on

Sudaniin Siliämaa palasi vuonna 2007 Kirkon Ulkomaanavun ohjelmajohtajaksi. Kun Etelä-Sudan itsenäistyi heinäkuussa 2011, hän oli jo eläkkeellä.

”Harmitti valtavasti, etten ollut paikalla todista-massa tätä historiallista päivää”, hän kirjoittaa.

Valtataistelun äityminen väkivallaksi joulukuussa 2013 oli hänelle pettymys.

”Monet ihmishenget, jotka pelastimme humani-taarisella avulla aikaisemmin, menetettiin nyt vain päivissä ja viikoissa valtataistelun melskeissä.”

Kestävä kehitys vaatii rauhaa ja koulutusta, Siliä-maa kirjoittaa.

”Mikä on sen parempi palkinto työstä kuin että huomaa ihmisten aidon halun ja kiinnostuksen oman elämänsä ja koko yhteisönsä olojen parantamiseksi.”

ARI TURUNEN. Maailmanhistorian kukoistavimmat kaupungit – eli miten erilaisuuden sietäminen synnyttää vaurautta ja sivistystä. Into, 2015.

valittava, pelastaako hän veden varaan joutuneen äitinsä vai kaksi itselleen tuntematonta henkilöä.

MacFarquharin haastattelemat ihmiset valit-sevat vaihtoehtoista toisen. Amerikkalainen pa-riskunta luopuu yöunistaan, omaisuudestaan ja läheisistä suhteistaan, jotta voisi käyttää kaiken rahansa ja aikansa kehitysmaiden köyhien tukemi-seen. Toinen pariskunta hankkii kahden oman lapsen lisäksi 22 adoptiolasta.

Uhrautumiseen ei ole yhtä syytä. Osa auttajista vetoaa uskonnolliseen vakaumukseen, osa tekemi-sen vimmaan. Yhteistä kaikille on, että muiden kärsimyksen lievittäminen on eettinen velvoite, josta ei livetä edes läheisten hyväksi.

Hei, nyt BRÄNDÄTÄÄN!

Videoklippejä sosiaaliseen mediaan, auttamisesta kansallinen ylpeys, verkkosivut kaikista kehityshankkeista. Näin asiantuntijat kirkastaisivat kehitysyhteistyön brändiä.

TEKSTI PÄIVI ÄNGESLEVÄ KUVAT LIISA TAKALA

Suomen talous on kuralla. Kehitysyhteistyön määrärahoja leikataan rajusti, noin 200 miljoonalla eurolla. Samaan aikaan kansalaiset seuraavat neuvotomina turvapaikanhakijoiden virtaa Suomeen.

Mitä oikein pitäisi tehdä? Auttaa ihmisiä heidän synnyinmaissaan?

Kehitysyhteistyöllä on otollinen hetki uudistaa ilmettään. On aika päästä syvälle juurtuneista ja vääristyneistä mielikuvista, kuten Valmetin traktoreista, jotka ruostuivat Tansanian pelloille. Ja oikoa väärinkäsityksiä, kuten sitä, että suomalaisia veromarkkoja olisi valunut niin kutsutulle gepardihatulle eli silloisen Zairen diktaattorille **Mobutu Sese Sekolle**.

Sillä kehitysyhteistyö on osaltaan pönkittänyt maailman kehitystä, kuten:

Äärimmäinen köyhyys on puolittunut 25 viime vuoden aikana. Yli 90 prosenttia lapsista aloittaa koulunkäynnin. Yli 90 prosentilla naisista on mahdollisuus käyttää ehkäisyä.

Jostain syystä nuo tiedot eivät kuitenkaan tavoita kansaa.

Ulkoministeriön teettämistä tutkimuksista selviää, että kolme neljästä suomalaisesta uskoo, että köyhyys on lisääntynyt. Useampi kuin kahdeksan kymmenestä arvelee, että kouluun pääsee yli puolet lapsista. Vain yksi 50:stä tietää oikean prosenttiluvun naisten ehkäisystä.

Silti kehitysyhteistyö on suomalaisten mielestä entistä tärkeämpää. Suomalaiset haluavat vakaan maailman, ja valtaosa on sitä mieltä, että Suomella on mahdollisuus auttaa.

Joten: kehitysyhteistyön brändiä, sen mielikuvia ja mainetta, olisi syytä päivittää.

Timo Niemi (vas.) ja Erik Bäckman Miltoonista uskovat sosiaalisen median voimaan.

Miska Rajasuo Rob the Robotista kertoisi, että kehitysyhteistyö on aidosti vaikuttanut.

Mutta kenestä olisi siihen? Brändäyksen ammattilaisista tietysti. Viestintätoimisto Milttonia ei voi sivuttaa, jos kerran sillä on ”kattava kokonaiskäsitys eri toimialoista ja yhteiskunnasta yleensä” ja ”asiantuntemuksen lisäksi tuore ja luova näkökulma”.

Markkinointitoimistoista Bob the Robot korostaa myös luovuuttaan. Sek & Grey on iso ja tunnettu toimisto, joka on rakentanut ”Suomen menestyksekkäimpiä brändejä vuodesta 1935”.

SOMEN AVULLA

Viestintätoimisto Milttonin strategiajohtaja **Erik Bäckman** näyttää aluksi läppärililtään, kuinka ruotsalainen lääketieteen professori **Hans Rosling** oikoo uutisten levittämää yksipuolista tietoa kehityksistä Youtuben videoklipissä *Don't use news media to understand the world*.

Sitä on levitetty yli 610 000 kertaa, myös Bäckmanille.

Ja juuri tuolla keinolla kehitysyhteistyö voi kirkastaa ilmettään.

Media ei palvele kansaa sillä, että ker-

toisi maailmasta totuuden, Bäckman sanoo. Uutiset kertovat usein onnettomuuksista, kriiseistä, sodista, kehitysmaiden kurjuudesta. Sosiaalinen media toimii toisin. Somessa ihmiset jakavat viestejä, jotka tukevat heidän arvojaan.

Siis hetkinen – niinkö yksinkertaista kehitysyhteistyön brändäys on?

Bäckman nyökkäilee. Hän avaa läppäritään grafiikan, jonka hän on laatinut. Se perustuu ulkoministeriön kesällä teettämään mielipidemittaukseen. Ruudulla on ihmishahmoja rivissä. Vain vajaa puolikas hahmo kymmenestä pitää kehitysyhteistyötä yhä edelleen. Neljä kymmenestä arvottaa sen erittäin tärkeäksi. Juuri he lähtevät ”meidän” mukaan, Bäckman sanoo.

Ja näin edetään: Ensin etsitään ”meidän jengi” eli puolestapuhujat.

MILTTON: VÄÄRÄT USKOMUKSET ON KUMOTTAVA.

Sen jälkeen kehitysyhteistyöstä tehdään videoklippejä, jotka perustuvat tutkittuun tietoon kehityksistä. Niitä levitetään ”meidän jengille”, joka jakaa niitä somessa. Vastustajille osoitetaan, että he ovat väärässä ja kuuluvat joukkoon ”yksi 20 nillittäjästä”. Näin mielikuvat ruostuneista traktoreista ja väärinkäsitykset rahojen valumisesta gepardihatuille jäävät taka-alalle.

Timo Niemi, Milttonin johtava suunnittelija, on kuunnellut Bäckmania.

Hän lisäisi videoklipeille myös elinkeinolämän edustajia. Ottaisi mukaan Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n pomoja ja ”ykkösketjun yritysjohtajia”, jotka kertoisivat, että kehitysyhteistyön ansiosta suomalaiset yritykset voivat mennä nykyisin tekemään bisnestä kehittyviin maihin.

Tuohon kaikkeen vaaditaan arvojen pohdintaa, tietoa kehityksistä ja tarinoita, jotka vetoavat tunteisiin. Ja vielä **Hans Roslingin** kaltainen voimakasluonteinen juontaja, joka pystyy kumoamaan uskomukset. Ehkä **Jari Sarasvuosta** voisi olla siihen, Niemi pohtii.

Muuta ei tarvita. Pyörä pyörii tämän jälkeen itseksensä. Helppoa, tehokasta ja edullista.

Milttonin miehet lisäävät, että mitä enemmän positiivisia tietoisuuksia ja viestejä someen syötetään kehitysyhteistyöstä, sitä enemmän ”meidän jengi” jakaa niitä.

KANSAN JOUKKUELAJI

Markkinointitoimisto Bob the Robotin toimitusjohtaja **Miska Rajasuo** sanoo sen heti suoraan: hänestä kehitysyhteistyön brändi on epäonnistunut, sillä sen ”iso kuva” puuttuu.

Miksei kerrota, että kehitysyhteistyö on aidosti vaikuttanut? hän ihmettelee.

Rajasuo nostaisi esiin tuloksia, kuten tilastoja äärimmäisestä köyhyydestä. Numeroista näkee, kuinka köyhyys on vähentynyt ja osaksi kehitysyhteistyön ansiosta. Viriäisi uudenlainen ylpeys: Suomi on pieni kansa, joka on silti auttanut kehityksistä noin paljon.

Kurjuudella ei pidä kylvää huonoa oma-tuntoa, Rajasuo opastaa.

Hyvässä markkinoinnissa on myös vihollinen – tai voima ja sen vastavoima.

Kehitysyhteistyön vihollinen on populismi, joka tähtää pikavoittoihin. Rajasuo innostuu myös kehitysmaiden ”gebardihatuista”. Ne tukahduttavat oman kansansa äänen ja tahdon, ja niitä vastaan suomalaiset taistelevat. Suomen vientituotteita kehitysmaihiin ovat koulutus, ihmisoikeudet ja demokratia, joilla gebardihattujen hatut vain kutistuvat ja kansat voimistuvat.

Syvä ajatus on, että hoidimme senkin maan asiat kuntoon, Rajasuo sanoo. Kehitysyhteistyöstä voisi tulla jopa Suomen uusi joukkuelaji. Hän riemastuu: ”Ihan kuin jääkiekosta!”

Vähän epäilyttää. Että suomalaiset äijät tsemppaisivat köyhien lasten puolesta?

Rajasuosta se on mahdollista. Hän nostaa esimerkiksi Helsingin uuden lastensairaalan, jonka rahoituksesta käytiin pitkä keskustelu. Lopulta järjestettiin rahankeräys, jonka tuotolla sairaalaa rakennetaan. Nyt kehitysyhteistyössä tarvitaan samankaltaista ”hihojen käärimisen henkeä”.

Ajatusta, että meillä on tärkeä tehtävä ja mahdollisuus tehdä se yhdessä.

Rajasuo miettii sanomaansa. Sitten hän innostuu: ehkä voisi perustaa hyvinvointivaltion päästöoikeusmaksun? Ainakin se olisi parempi kuin kehitysjärjestöjen eettinen lahja vuohi.

Nimittäin Rajasuon mielestä kehitysyhteistyötä leimaa elitismi.

Hänestä älymystö puhuu ja päättää kehitysyhteistyöstä. Ajattelee, ettei kansa ymmärrä siitä mitään ja tarjoaa ”vuohia” ostettaviksi. Rajasuo mielestä kansa kyllä ymmärtää tuloksia eikä sille tarvitse tyrkyttää vuohia, jotka ovat ”ihmisen älyllistä aliarviointia”.

KAIKKI NÄKYVILLE

Brändin rakentaminen ei ole väittämistä vaan käyttäytymistä ja tekemistä, markkinointitoimisto Sek & Greyn luova johtaja Jari Ullakko sanoo aluksi.

Ja siitä hän siirtyy suoraan kehitysyhteistyöhön.

Jari Ullakko Sek & Greystä kokoaisi kehityshankkeista verkkosivuston. Taustalla mallina Refugee Republic.

Hänestä Suomi voisi tukea nykyistä enemmän yritysten liiketoimintaa kehitysmaissa. Miksei tehdä yhteistyötä esimerkiksi operaattoreiden kanssa, jotta älypuhelimia voisi käyttää tehokkaasti kaikkialla kehittyvissä maissa? Niiden avulla paikalliset ihmiset voivat hankkia työtä ja tienata rahaa.

Silloin heidän ei tarvitsisi lähteä kotimaistaan, Ullakko toteaa.

Sen jälkeen hän pohtii lahja-apua.

Hänestä sen pitää olla läpinäkyvää, sillä suomalaiset eivät tiedä, mihin kehitysyhteistyön määrärahat kuluvat. Siksi ulkoministeriön kannattaisi perustaa verkkosivusto, jossa jokainen kansalainen voi seurata ”veroeurojensa” käyttöä.

Sivustolle kerätään kaikki Suomen kehitysyhteistyön hankkeet.

Melkoinen työ, sillä hankkeita on paljon. Mahtaisiko tuo edes onnistua?

Ullakon mielestä ehdottomasti.

BOB THE ROBOT: AVUN TULOKSET SELKEÄSTI ESIIN.

SEK & GREY: LAHJA-AVUN PITÄÄ OLLA LÄPINÄKYVÄÄ.

Aluksi valitaan yksi iso ja tärkeä hanke, josta kerätään tietoa ja tarinoita. Hän ottaa esimerkiksi afrikkalaisen kylän, jossa naiset ja lapset kantavat juomavettä tuntien kävelymatkan päästä. Sivustolle otetaan valokuvia ja videoita, kirjoitetaan reportaaseja kylästä. Sen jälkeen suomalaiselta veronmaksajalta vaaditaan vain klikkaus, ja hän näkee iloisia afrikkalaisia, jotka ovat rakentaneet uusia kaivoja Suomen tuella.

Vähitellen jokaisesta kehityshankkeesta, yhdestä kerrallaan, lisätään tietoa sivustolle. Näin suomalaiset saavat tietää, mitä heidän veroeuroillaan tehdään, Ullakko sanoo.

Hän avaa läppäritään malliksi Refugee Republicin.

Sivustolla kerrotaan Domizin pakolaisleiristä Pohjois-Irakissa, noin 60 kilometriä Syyrian rajalta. Leirillä asuu 58 000 Syyrian kurdia, vaikka tilaa olisi vain 38 000 asukkaalle. Tietoa leiristä on paljon, ja lisäksi sivustolle on piirretty kartta, jossa voi tutustua pakolaisten elämään.

Voi kierrellä kaduilla, katsoa juomaveden jakelua ja kuunnella kurditytön laulua.

Sellainen kokonaisuus pitäisi rakentaa myös Suomen kehitysyhteistyöstä. Ja se työ maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin, Ullakko vakuuttaa. •

KOLUMNI _

VEERA HÄMÄLÄINEN

BRÄNDÄYKSELLÄ ON KIIRE

Hyvä brändi kestää takaiskuja ja takaa pitkän menestyksen, kirjoittaa Veera Hämäläinen.

BRÄNDI RAKENNETAAN teoilla ja viesteillä, oli sitten kyseessä pörssiyritys tai avustusjärjestö. Mielikuvan täytyy perustua totuuteen. Suomalaisen avustusjärjestöjen työ on ollut laadukasta ruohonjuuritasolla, paikallisten kumppaneiden kanssa. Työ ja sen tulokset eivät vain ole niin tajunnan räjäyttäviä, että niillä pääsisi otsikoihin. Toisinaan sentään sosiaaliseen mediaan.

Yritysmailman kvartaalitalous ei toimi hauraissa olosuhteissa. Kehitysmaan alistettuja naisia ei saa kolmessa kuukaudessa pitämään julkisia puheita, puolustamaan oikeuksiaan tai perustamaan kanalia. Mutta vuodessa, kahdessa voi saada. Ja se on pääomaa, joka pysyy.

Isot luonnonmullistukset ja konfliktit on onnistuttu brändäämään niin hyvin katastrofeiksi, että järjestöjen on suhteellisen helppo saada lahjoituksia ilman kustannuksia. Katastrofit ylittävät uutiskynnyksen.

TÄRKEÄN VIESTIN välittämisestä kannattaa maksaa, ellei sitä pysty pukkaamaan mediaan ilmaiseksi.

Tanskalaisten mielikuva kehitysyhteistyöstä on parantunut Mailman parhaan uutiset -kampanjan (*worlds-bestnews.dk*) avulla. Järjestöt, ulkoministeriö, poliitikot ja yritykset kertovat vuosittain yhteistyössä hyviä uutisia siitä, mitä verorahoilla on saatu aikaan.

Suomessakin olisi kannattanut kertoa totuus aikaa sitten vaikka maksetuilla kampanjoilla. Olisi selitetty, että kehitys-

yhteistyö on hidasta ja vaikeaa mutta tuottaa pysyviä tuloksia. Että kehitysyhteistyötä tehdään, jotta ihmiset pystyisivät vähitellen pitämään huolen itsestään ja läheisistään. Ja että he joskus voisivat työskennellä vaikka niissä yrityksissä, joihin nyt kovasti haluttaisiin investoida Suomestakin.

SUOMESSAKIN OLISI KANNATTANUT KERTOA TOTUUS KEHITYSYHTEISTYÖSTÄ AIKAA SITTEN VAIKKA MAKSETUILLA KAMPANJOILLA.

SYYTÄ ON SEPISSÄKIN. Avustusjärjestöt Suomessa ovat kilpailleet keskenään. Varainhankintakampanjat, joissa käyte-
tään vetoavaa kuvaa itkevistä lapsesta, eivät juurikaan rakenna mielikuvaa tehokkaasta kehitysyhteistyöstä.

Siksi kehitysyhteistyöllä ei ole vahvaa brändiä.

Mutta brändi tarvittaisiin, ja sen rakentamisella on kiire.

Kehitysyhteistyötä tehdään vaikeassa ympäristössä, eikä epäonnistumisia voi välttää. Hyvä brändi kestää takaiskuja, eivätkä ne horjuta luottamusta merkitykselliseen työhön.

Kirjoittaja rakentaa brändiä ACT-allianssissa, joka on yli 140 kirkkostaustaisen avustusjärjestön kattojärjestö.

HANNU JUKOLA

MILLÄ MIELELLÄ NEPALIIN?

Aurora Saares lähtee YK:n apulais-
asiantuntijaksi maanjärityksestä
toipuvaan Kathmanduun.

TEKSTI OUTI EINOLA-HEAD KUVA SAMULI SIIRALA

”S euraan ja arvioin Nepalin terveysohjelmia Maailman terveysjärjestössä WHO:ssa. Olen myös suunnittelemassa terveysalan ammattilaisten riittävyttä alueellisesti ja väestöryhmittäin. Pyrimme varmistamaan, että mahdollisen katastrofin sattuessa saatavilla on koulutettua terveyshenkilöstöä.

Olen 26-vuotias valtiotieteiden maisteri Helsingin yliopistosta. Pääaineeni oli sosiologia, jossa erikoistuin kaupunkitutkimukseen ja väestötieteeseen. Olin Erasmus-opiskelijavaihdossa Pariisiin École normale supérieure -yliopistossa, jossa opiskelin ranskaa ja maahanmuuton sosiologiaa.

Parhaillaan tutkin väestöryhmien ja alueiden terveys- ja hyvinvointieroja Kuntoutussäätiössä. Olen ollut harjoittelijana Suomen Akatemiassa ja Suomen YK-edus-

tustossa New Yorkissa. Työskentely YK:ssa vahvisti haluani kansainväliselle uralle.

Viime huhtikuun tuhoisa maanjäritys näkyy varmasti pitkään Nepalin kehityksessä. Uskon, että se vaikuttaa myös päivittäiseen työhöni WHO:ssa.

Pääkaupungissa Kathmandussa elämä on palaamassa normaaliksi. Syrjäseuduilla ihmiset asuvat yhä väliaikaisissa tiloissa. Siellä ruoasta on pulaa ja kulkutaudit leviävät. WHO vahvistaa Nepalin terveydenhuoltoa parantamalla hoidon laatua, suunnittelua, tietojärjestelmää ja arviointia. Yhteistyötä tehdään tiiviisti Nepalin hallituksen ja terveysministeriön kanssa.

Kathmandussa toimii paljon kansainvälisiä järjestöjä, ja odotan pääseväni tekemään yhteistyötä myös muiden järjestöjen kanssa. Uskon, että työstäni tulee antoisaa ja opettavaista.” •

Kehitystöihin

YK:N APULAISASIAN- TUNTIJOIKSI LÄHTEVÄT AURORA SAAREKSEN LISÄKSI:

- **Tiina Neuvonen**, YK:n kasvatustiede- ja kulttuurijärjestö Unesco/Dar es Salaam, Tansania
- **Henni Taari**, YK:n lastenrahasto Unicef/New York, Yhdysvallat
- **Teemu Puutio**, YK:n talous- ja sosiaaliasioiden osasto UN Desa/New York, Yhdysvallat

YK:N VAPAAEHTOISIKSI LÄHTEVÄT:

- **Katja Niemi**, YK:n tasa-arvojärjestö UN Women/Kathmandu, Nepal
- **Heidi Lehto**, Unicef/Khartum, Sudan
- **Marja Suomela**, UN Women/Nairobi, Kenia
- **Ville Pennanen**, YK:n kehitysohjelma UNDP/Pristina, Kosovo

Poissa silmistä, POISSA MIELESTÄ

MITÄ TEHDÄ, kun ikkunasta näkyy vain ohi viuhuvia pommeja ja ohjuksia?

Lähtisikö mukaan taisteluun (kenen puolelle) tai kadulle osoittamaan mieltään (ketä vastaan)? Ottaisiko kantaa Facebookissa vai pyrkisikö pommisuojaan?

Vai jäisikö tyynesti kotiin, jos sellainen vielä on.

Iranilaisen sarjakuvapiirtäjän **Mana Neyestanin** mies vetää verhot eteen, vaihtaa pommit perhosiksi ja ryhtyy lukemaan kirjaa.

Valinta on ymmärrettävä, kun aseista tulee arkisia käyttöesineitä ja sotimisesta normitila, kuten Syyriassa, Irakissa ja Afganistanissa.

Kaikkeen turtuu, myös sotaan.

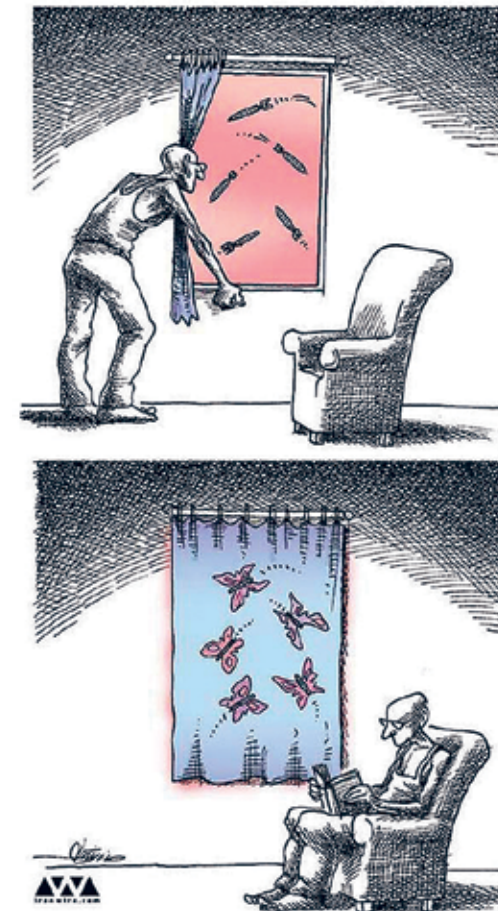
Aina silmien sulkeminen ei onnistu.

Moni jättää sodan taakseen ja pakenee jopa Suomeen. Se voi olla ainoa vaihtoehto nykysodissa yleistyvälle kuolemalle: viime vuonna aseellisissa konflikteissa kuoli arviolta 180 000 ihmistä. Määrä oli kolminkertainen vuoteen 2008 verrattuna.

Syyrian, Irakin ja Afganistanin lisäksi tuhansia ihmisiä menehtyi Libyassa, Jemenissä, Palestiinalaisalueella, Etelä-Sudanissa ja Keski-Afrikan tasavallassa.

Väli-Amerikassa ja Meksikossa kymmenet tuhannet ihmiset kuolivat huumesodissa.

TIINA KIRKAS

kehitys utveckling

JULKAISIJA

Ulkoasiainministeriö
Viestintä- ja kulttuuri-osasto
Kehitysviestintä
PL 456, 00023 Valtioneuvosto

TILAUKSET JA

OSOITTEENMUUTOKSET

Verkossa kehityslehti.fi/tilaa-lehti/
Puhelimitse tiistaisin ja
torstaisin klo 9–11/Lönnberg
040 864 3234.

TOIMITUSNEUVOSTO

toimittaja Janne Hopsu
johtaja Gunvor Kronman
professori Liisa Laakso
toimittaja Katri Merikallio
asiamies Juha Rekola
toimittaja Jyrki Saarikoski
osastopäällikkö Pekka Puustinen
apulaisosastopäällikkö Kari Alanko
toimittaja Jukka Huusko
professori Jukka Pirttilä
toiminnanjohtaja Salla Nazarenko
osastopäällikkö Jouni Mölsä (pj.)

PÄÄTOIMITTAJA

Pasi Nokelainen
0295 351389, 050 339 5860
pasi.nokelainen@formin.fi

TOIMITUSSIHTEERI

Tiina Kirkas

TOIMITTAJA Päivi Ängeslevä

ULKOASU Sissu Muhujärvi

PAINATUS Lönnberg

ISSN 0787-0418

Lehden sisältöä lainattaessa
on lähde mainittava. Artikkelit
edustavat kirjoittajiensa kantaa.

Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä
Kehitys-Utveckling on tilaajille
maksuton. Kehitys 1.2016
ilmestyy maaliskuussa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

QM5 2

Ulkoministeriön palvelut matkailijoille

maailma yllättää

Maailma yllättää -karttapalvelussa matkailijat voivat jakaa toisilleen tietoa ja kuvia matkakohteista. Käy lisäämässä omat vinkkisi ja tutustu muiden kokemuksiin!

www.maailmayllattaa.fi

Liikkumisvapaus on suomalaisten perustuslaillinen oikeus. Päätät itse minne matkustat ja minkälaisia riskejä olet valmis ottamaan. Ulkoministeriö tarjoaa hyviä vinkkejä matkustusturvallisuudesta, kiteytettynä neljään M:ään

- Lue Matkustustiedote ennen matkaan lähtöä
- Tee Matkustusilmoitus
- Ota Matkavakuutus
- Muista Matkustusasiakirjat

www.matkustusturvallisuus.fi

Nettikonsuli neuvoo

Nettikonsuli on uusi neuvontapalvelu matkailijoille.

Palvelun kautta voi esittää matkustusturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Lisäksi nettikonsuli antaa vinkkejä ja neuvoja sekä muistuttaa ajankohtaisista matkustusturvallisuuteen liittyvistä asioista.

www.facebook.com/Nettikonsuli